

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Predmet broj: S1 2 K 021487 21 K

Datum: 29.09.2021. godine

Sudija: Izo Tankić, sudija pojedinac

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

Protiv optuženih

**Milene Brkić, Gavre Brkića i pravne osobe Opšta zadruga "Dobro Polje" sa p.o.
Pelagićevo**

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine: Merisa Nurkić

**Branilac optuženih Milene Brkić i Gavre Brkića: Miodrag Pandurević, advokat iz
Istočnog Sarajeva**

**Zastupnik pravne osobe Opšta zadruga "Dobro Polje" sa p.o. Pelagićevo: Gavro
Brkić**

Sud Bosne i Hercegovine, Sarajevo, ul. Kraljice Jelene br. 88

Telefon: 033 707 100, 707 596; Fax: 033 707 155

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, sudija Izo Tankić, kao sudija pojedinac, uz sudjelovanje pravnog savjetnika- asistenta Jelene Simić-Skoko, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Milene Brkić i dr., zbog krivičnog djela Porezna utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. u vezi sa članom 29., 54. i 124. sve Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu KZ BiH), odlučujući po optužnici Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTPO 0011135 15 od 29.01.2021. godine, potvrđenoj dana 04.02.2021. godine, nakon održanog usmenog i javnog glavnog pretresa, u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH Merise Nurkić, optuženih Milene Brkić i Gavre Brkića i njihovog branioca, advokata Miodraga Pandurevića te zastupnika pravne osobe Opšta zadruga "Dobro Polje" sa p.o. Pelagićevo Gavre Brkića, dana 29.09.2021. godine donio je i javno objavio:

P R E S U D U

Optuženi:

1. Milena Brkić, kći Svetozara Davidović i majke Jovanke, djevojački Mirić, rođena 01.12.1963. godine, u mjestu Ilinci, opština Šid, Republika Srbija, sa prebivalištem u ..., JMBG: ..., po narodnosti ..., državljanka ... i ..., pismena, sa završenom srednjom školom, po zanimanju trgovac, udata, majka dvoje punoljetne djece, neosuđivana, ne vodi se drugi krivični postupak, osnivač i direktor opšte zadruge „DOBRO POLJE“ sa p.o. Pelagićevo

2. Gavro Brkić, sin Milana i majke Ilinke djevojački Đorđić, rođen 26.10.1961. godine, u mjestu Gornji Žabar, opština Pelagićevo, sa prebivalištem ..., JMBG: ..., po narodnosti ..., državljanin ..., pismen, sa završenom višom poljoprivrednom školom, po zanimanju poljoprivredni tehničar, oženjen, otac dvoje punoljetne djece, neosuđivan, ne vodi se drugi krivični postupak, lice ovlašteno za zastupanje opšte zadruge „DOBRO POLJE“ sa p.o.

3. Opšta zadruga „Dobro Polje“ sa p.o. Pelagićevo, sa prijavljenom adresom sjedišta u ulici Svetosavska bb, opština Pelagićevo, upisana u Jedinstveni registar obveznika indirektnih poreza u Regionalnom centru Banja Luka, ID broj: ..., lice ovlašteno za zastupanje Gavro Brkić

Na osnovu člana 284. tačka c) Zakona o krivičnom postupku BiH

OSLOBAĐAJU SE OD OPTUŽBE

Da su:

1. Milena Brkić i Gavro Brkić:

Milena Brkić u svojstvu jednog od osnivača-vlasnika i vršioca dužnosti direktora-odgovorne osobe bez ograničenja ovlaštenja u pravnom licu Dobro Polje, opšta zadruga sa p.o. Pelagićevo, po rješenju Osnovnog suda u Doboju broj UF/i-235/2005 od 04.05.2005. godine, te njen suprug Gavro Brkić, izabran za direktora pravnog lica Dobro Polje, opšta zadruga sa p.o. Pelagićevo (u daljem tekstu „Zadruga“) Odlukom o izboru direktora broj 101/11 od 27.06.2011. godine od strane Skupštine Zadruga, zajednički upravljali poslovanjem Zadruga, na način da su u periodu april-novembar 2013. godine ostvarili u ime pravnog lica Dobro Polje, opšta zadruga sa p.o. Pelagićevo oporezivi promet u iznosu od 219.705,00 KM koji su djelimično evidentirali u knjigovostvene evidencije pravnog lica, ali na koji nisu obračunali pripadajući iznos poreza na

dodatnu vrijednost u iznosu od 37.349,00 KM, niti ga iskazali u PDV prijavama za mjesečne periode april-novembar 2013. godine podnesenim Upravi za indirektno oporezivanje BiH, a sve na način da su u ime Zadruga ispostavili, u svojstvu prodavca, izlaznu fakturu bez datuma i broja, koju prati otpremnica broj 6-13 od 28.06.2013. godine naslovljenu na kupca Fabrika duvana a.d. Banja Luka, kod koje ista faktura nosi broj 19 od 21.05.2013. godine ukupne vrijednosti od 234.000,00 KM, izlazne fakture naslovljene na pravno lice Milja d.o.o. Stolac kako slijedi: broj 19-13 od 08.04.2013. godine sa pratećom otpremnicom broj 5-13 od 02.04.2013. godine i faktura broj 20-13 od 05.09.2013. godine bez otpremnice, ukupne vrijednosti obiju faktura od 9.357,07 KM, zatim izlaznu fakturu broj 21-13 od 14.11.2013. godine, naslovljenu na kupca KRISTOF d.o.o. Laktaši, ukupne vrijednosti od 13.698,59 KM, koju fakturu bez broja i datuma, naslovljenu na kupca-pravno lice Fabrika duvana a.d. Banja Luka je pravno lice Dobro Polje, opšta zadruga sa p.o. Pelagićevo evidentiralo u KIF-u (knjiga izlaznih faktura) pod brojem 1. dana 01.06.2013. godine, ali koju transakciju i pripadajući PDV u iznosu od 34.000,00 KM pravno lice Dobro Polje, opšta zadruga sa p.o. Pelagićevo nije iskazalo u svojim PDV prijavama, koje izlazne fakture naslovljene na pravno lice Milja d.o.o. Stolac kako slijedi: broj 19-13 od 08.04.2013. godine sa pratećom otpremnicom broj 5-13 od 02.04.2013. godine i faktura broj 20-13 od 05.09.2013. godine bez otpremnice, ukupne vrijednosti obiju faktura od 9.357,07 KM, je pravno lice Dobro Polje, opšta zadruga sa p.o. Pelagićevo, evidentiralo u KIF-u (knjiga izlaznih faktura) pod brojevima 1. dana 02.04.2013. godine i rednim brojem 2. dana 05.09.2013. godine, ali koju transakciju i pripadajući PDV u iznosima od 931,17 KM i 428,40 KM pravno lice Dobro Polje, opšta zadruga sa p.o. Pelagićevo nije iskazalo u svojim PDV prijavama, koju izlaznu fakturu broj 21-13 od 14.11.2013. godine, naslovljenu na kupca KRISTOF d.o.o. Laktaši, ukupne vrijednosti od 13.698,59 KM, je pravno lice Dobro Polje, opšta zadruga sa p.o. Pelagićevo, evidentiralo u KIF-u (knjiga izlaznih faktura) pod rednim brojem 3., ali koju transakciju i pripadajući PDV u iznosu od 1.990,39 KM pravno lice Dobro Polje, opšta zadruga sa p.o. Pelagićevo nije iskazalo u svojim PDV prijavama, koji, dakle, promet prikazan po navedenim fakturama, niti pripadajući PDV po navedenom prometu, od strane pravnog lica Dobro Polje, opšta zadruga sa p.o. Pelagićevo nisu prikazani, obračunati, niti obuhvaćeni u Upravi za indirektno oporezivanje BiH podnesenim PDV prijavama samooporezivanja za poreski periode april-novembar 2013. godine, koje PDV prijave su, stoga, neistinitog sadržaja, što je suprotno odredbama članova 38. stav 2. i 39. stav 1. Zakona o PDV-u BiH, u vezi sa članovima 4. stav 3. i 20. stav 1. Zakona o PDV-u, na koji način su pričinili štetu štetu po Budžet BiH u iznosu od 37.349,96 KM manje prijavljenog izlaznog PDV-a i u istom iznosu pribavili protivpravnu imovinsku korist

2. Pravna osoba Opšta zadruga „Dobro Polje“, sa p.o. Pelagićevo kao pravna osoba raspolagala protivpravno ostvarenom imovinskom koristi ostvarenom u iznosu od 37.349,96 KM, koju protivpravnu imovinsku korist su u ime, za račun i u korist pravne osobe Dobro Polje, opšta zadruga sa p.o. Pelagićevo ostvarili optuženi Milena Brkić i Gavro Brkić, u svojstvima i na način opisan u prethodnoj tački.

Čime bi: pod tačkom 1. Milena Brkić i Gavro Brkić počinili krivično djelo Porezne utaje ili prevare iz člana 210. stav 1. Krivičnog zakona BiH u vezi sa članovima 29. i 54. KZ BiH, a pod tačkom 2. pravna osoba Dobro Polje, opšta zadruga sa p.o. Pelagićevo počinila krivično djelo Porezne utaje ili prevare iz člana 210. stav 1. Krivičnog zakona BiH u vezi sa članovima 29. i 54. KZ BiH, sve u vezi sa članom 124. KZ BiH.

Na osnovu odredbi člana 189. stav 1. ZKP BiH, optuženi Milena Brkić, Gavro Brkić i pravna osoba Opšta zadruga „Dobro Polje“ sa p.o. Pelagićevo se oslobađaju obaveze da

nadoknade troškove krivičnog postupka koji u cjelosti padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

O b r a z l o ž e n j e

Uvodne napomene

Optužnicom Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTPO 0011135 15 od 29.01.2021. godine, Milena Brkić, Gavro Brkić i pravna osoba Opšta zadruga „Dobro Polje“ sa p.o. Pelagićevo (u daljem tekstu zadruga Dobro Polje) optuženi su da su radnjama opisanim u činjeničnom supstratu iste, počinili krivično djelo Porezna utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. u vezi sa članom 29., 54. i 124. sve KZ BiH. Predmetna optužnica potvrđena je od strane sudije za prethodno saslušanje dana 04.02.2021. godine.

Na ročištu za izjašnjenje o krivnji održanom dana 05.04.2021. godine, optuženi Milena Brkić i Gavro Brkić te pravna osoba Dobro Polje putem zakonskog zastupnika Gavre Brkića, izjasnili su se da nisu krivi za krivično djelo koje im je stavljeno na teret potvrđenom optužnicom, nakon čega je predmet upućen sudiji pojedincu, radi zakazivanja glavnog pretresa.

Glavni pretres u ovom predmetu počeo je dana 05.05.2021. godine čitanjem optužnice i iznošenjem uvodnih riječi, a okončan je dana 29.09.2021. godine iznošenjem završnih riječi stranaka i branioca optuženih.

Na glavnom pretresu održanom dana 15.09.2021. godine, tužiteljica je izmijenila optužnicu na način da je u činjenični opis prvobitne optužnice, red 14, iza riječi *“naslovjenu na kupca Fabrika duvana a.d. Barja Luka”*, dodala riječi *“kod kcje ista faktura nosi brcj 19 od 21.05.2013. godine”*. Odbrana nije imala primjedbi na navedenu izmjenju.

Dokazni postupak

a) Optužba

U toku dokaznog postupka, kao dokazi Tužilaštva BiH, saslušani su vještak ekonomske struke Mirsada Čeho i svjedoci Stevo Stević i Marko Bodiroga.

U spis su uloženi sljedeći materijalni dokazi: DT-1 Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Milene Brkić, UIO BiH, broj: 05/4-3/IV-09-2-KU:II-19/15 od 19.11.2018.godine, i zapisnik o ispitivanju osumnjičene, Tužilaštvo BiH, broj: T20 0 KTPO 0011135 15 od 29.12.2020.godine; DT-2 Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Gavro Brkić, UIO BiH, broj: 05/4-3/IV-09-2-KU:II-19/15 od 13.11.2018.godine, i zapisnik o ispitivanju osumnjičenog, Tužilaštvo BiH, broj: T20 0 KTPO 0011135 15 od 29.12.2020.godine; DT-3 Zapisnik o saslušanju svjedoka Marko Bodiroga, UIO BiH, broj: 05/4-3/III-50-984/18 od 27.11.2018.godine; DT-4 Naredba Suda BiH broj: S1 2 K 021487 16 Km od 07.04.2016.godine; DT-5 Akt UIO BiH broj: I-05/3-07-1-50-09/16 od 22.04.2016.godine sa Izvještajem o izvršenoj Naredbi Suda BiH broj: 05/4-3/I-INT/16 od 18.04.2016.godine; DT-6 Akt UIO BiH broj: I-05/3-07-1-50-10/16 od 25.04.2016.godine sa Izvještajem o realizaciji Naredbe Suda BiH broj: 05/41111-07-1-21-1 od 18.04.2016.godine; DT-7 Zapisnik o otvaranju i pregledanju privremeno oduzetih predmeta Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTPO 0011135 15 od 03.05.2017.godine; DT-8 Zapisnik o otvaranju i pregledanju privremeno oduzetih predmeta Tužilaštvo BiH broj: T20₄ 0 KTPO 0011135 15 od 03.05.2017.godine;

DT-9 Zapisnik o otvaranju i pregledanju privremeno oduzetih predmeta Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTPO 0011135 15 od 03.05.2017.godine; DT-10 Akt UIO BiH broj 05/4-3/IV-09-2-KU:II-19/15 od 01.04.2020.godine sa Izvještaj o preduzetim mjerama i radnjama broj: 05/4-3/IV-09-2-KU:II-19/19 od 01.04.2020.godine sa Aktom odsjeka za poreze UIO BiH broj: 04/5-2/IV-17-268/20 od 25.03.2020.godine; DT-11 Original zapisnika o kontroli obveznika DOBRO POLJE opšta zadruga sa p.o. Pelagićevo, UIO BiH, broj: 04/5-2/IV-17-1-37-2-739/15 od 05.08.2015.godine; DT-12 Fotokopija rješenja Osnovnog suda u Doboju broj: U/I-235/2005 od 04.05.2005.godine sa prilogom Zahtjev za registraciju i upis u Jedininstveni registar obveznika indirektnih poreza od 04.12.2008.godine; DT-13 Uvjerenje o registraciji/upis u jedinstveni registar obveznika indirektnih poreza od 12.12.2008.godine; DT-14 Zapisnik o informativnoj kontroli DOBRO POLJE opšta zadruga sa p.o. od 18.09.2014.godine (kopija); DT-15 Zapisnik o informativnoj kontroli FABRIKA DUVANA a.d. Banja Luka od 03.08.2015.godine (kopija); DT-16 Zapisnik o informativnoj kontroli MILJA d.o.o. od 23.06.2015.godine (kopija); DT-17 Potvrda o privremenom oduzimanju UIO BiH broj: 05/4-3/III-378/16 od 15.04.2016.godine; DT-18 Bilanca analitike MILJA d.o.o. za period od 01.01. od 31.12.2013. godine (3 str.); DT-19 KUF MILJA d.o.o za period od 01.04. do 30.04.2013. godine (1 str.); DT-20 KUF MILJA d.o.o. za period od 01.09. do 30.09.2013. godine (1 str.); DT-21 Faktura broj 19-13 od 08.04.2013.godine sa otpremnicom 5-13 od 08.04.2013. godine (2 str.); DT-22 Faktura broj 20-13 od 05.09.2013. godine (1 str.); DT-23 Kartica dobavljača Dobro Polje za period od 01.01.2013. do 15.04.2016. godine (1 str.); DT-24 Nalog za knjiženje broj 17 (1 str.); DT-25. Nalog za knjiženje broj 36 (1 str.); DT-26 Analitička kartica ulaznog PDV-a od 01.01. do 31.12.2013. godine (1 str.); DT-27 Zapisnik o privremenom oduzimanju predmeta-dokumentacije, UIO BiH, RC Mostar, broj: 05/4-3/III-378-1/16 od 15.04.2016.godine; DT-28 Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta, UIO BiH, broj: 05/4-3/IV-09-2-KU:II-19/15 od 18.04.2016.godinu sa zapisnikom o privremenom oduzimanju predmeta; DT-29 PDV prijava za Dobro Polje broj: 13-4-046149; DT-30 PDV prijava za Dobro Polje broj: 13-4-071577 ; DT-31 PDV prijava za Dobro Polje broj: 13-4-109765; DT-32 PDV prijava za Dobro Polje broj: 13-4-135085; DT-33. Izvod iz sistema UIO BiH za pravno lice Dobro Polje (poreska kartica); DT-34 Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta UIO BiH broj: 05/4-3/I 18-7-76-76/16 od 15.04.2016.godine sa prilogom zapisnik o privremenom oduzimanju predmeta od 15.04.2016.godine, akt Okružnog privrednog suda u Banja Luci od 14.04.2016.godine, rješenje o registraciji Okružni privredni sud Banja Luka broj: 057-0-Reg-14-003045 od 13.01.2015.godine, Službena zabilješka broj: 05/5-3/I-716/int/16 od 18.04.2016.godine, Ugovor o vođenju poslovnih knjiga između „Milošped“ doo Prnjavor i Kristof doo Prnjavor, broj: 10/14 i Raskid ugovora o vođenju poslovnih knjiga broj: 3/15 od 09.04.2015.godine, Primopredaja dokumentacije Milošped doo Prnjavor od 06.07.2015.godine, Naredba Suda BiH broj: S1 2 K 021487 16 Krn od 07.04.2016.godine; DT-35 Akt UIO BiH broj: 05/4-3/IV-09-2-KU:II-19/15 od 15.02.2016.godine sa priložima:Originalne prijave samooporezivanja (PDV prijave) obveznika DOBRO POLJE opšta zadruga sa p.o. iz Pelagićevo, PDV broj: ... za poreske periode: 1304, 1306, 1309 i 1311; Originalne prijave samooporezivanja (PDV prijave) obveznika MILJA d.o.o. iz Stoca, PDV broj: 227564600007 za poreske periode: 1304 i 1309; Originalna prijava samooporezivanja (PDV prjava) obveznika KRISTOF d.o.o. iz Gradiške, PDV broj: 403567970002 za poreski period :1311; Originalna prijava samooporezivanja (PDV prijava) obveznika FABRIKA DUVANA a.d. iz Banja Luke, PDV broj: ... za poreski period: 1306; Ovjerena poreska kartica obveznika DOBRO POLJE opšta zadruga sa p.o. iz Pelagićevo, PDV broj: ... na dan 25.01.2016.godine; Original akt Odsijeka za poreze broj: 04/5/IV-17-1-273/16 od 26.01.2016.godine; Original akt Odsijeka za poslovne usluge broj: 02/6/IV-16-11-77-307/16 od 22.01.2016.godine; DT-36 Akt Okružnog privrednog suda u Doboju broj: 60-0-RegZ-16-000 447-1 od 11.04.2016.godine sa priložima (Potvrda o upisu poslovnog subjekta Opšta zadruga „DOBRO POLJE“

Pelagićevo sa p.o.; Rješenje o upisu u sudski registar Opšte zadruge „DOBRO POLJE“ Pelagićevo sa p.o.); DT-37 Bruto bilans za pravno lice Dobro Polje Pelagićevo period 1/01/2013.godine do 31.12.2013.godine; DT-38 Bruto bilans za pravno lice Dobro Polje Pelagićevo period 1/01/2014.godine do 31.12.2014.godine; DT-39 Stanje poslovnih partnera za pravno lice Dobro Polje Pelagićevo period 1/01/2013.godine do 31.12.2013.godine; DT-40 Analitička kartica partnera za pravno lice Dobro Polje Pelagićevo za konto 2010-Kupci u zemlji; DT-41 Analitička kartica partnera za pravno lice Dobro Polje Pelagićevo za konto 4320-Obaveze prema dobavljačima; DT-42 Analitička kartica partnera za pravno lice Dobro Polje Pelagićevo za konto 4320-Obaveze prema dobavljačima; DT-43 Analitička kartica glavne knjige za pravno lice Dobro Polje Pelagićevo; DT-44 Knjiga izlaznih faktura pravnog lica Dobro Polje Pelagićevo; DT-45 Poreska faktura broj 19-13 od 02.04.2013.godine pravno lice Dobro Polje Pelagićevo; DT-46 Poreska faktura broj 20-13 od 05.09.2013.godine pravno lice Dobro Polje Pelagićevo; DT-47 Otpremnica broj 6-13 od 28.06.2013.godine sa poreskom fakturom; DT-48 Poreska faktura broj 21-13 od 14.11.2013.godine; DT-49 Ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji od 02.10.2008.godine između Fabrike Duvana Banja Luka i Opšte zadruge „Dobro polje“ Pelagićevo; DT-50 Račun Fabrike Duvana Banja Luka broj: 250/08 od 01.10.2008.godine sa Odlukom broj:7405 od 30.09.2008.godine i Izvještaj komisije za procijenu vrijednosti mašina broj: 7406 od 30.09.2008.godine; DT-51 Knjiga Ulaznih faktura za 2008.godinu pravno lice Dobro Polje Pelagićevo; DT-52 Faktura broj 20-13 od 05.09.2013.godine pravno lice Dobro Polje Pelagićevo; DT-53 Poreska faktura broj 19-13 od 02.04.2013.godine pravno lice Dobro Polje Pelagićevo; DT-54 Poreska faktura broj 21-13 od 14.11.2013.godine pravno lice Dobro Polje Pelagićevo; DT-55 Poreska faktura bez broja Fabrike Duvana Banja Luka sa otpremnicom broj 6-13 od 28.06.2013.godine; DT-56 Knjiga ulaznih faktura za dobavljača Fabrika duvana B.Luka od 01.06.2013.godine; DT-57 Kartica dobavljača u periodu od 01.01.2013.godine do 31.12.2013.godine za Opštu zadrugu Dobro Polje; DT-58 Analitička kartica glavne knjige za Opštu zadrugu Dobro Polje Pelagićevo 2010 Kupci u zemlji; DT-59 Knjiga izlaznih faktura za 2013.godinu pravnog lica Dobro Polje Pelagićevo; DT60. Bruto bilans na dan 31.12.2013.godine pravnog lica Fabrika Duvana AD Banja Luka; DT61. Knjiga ulaznih faktura za period 06/2013 Fabrike Duvana AD Banja Luka; DT-62 Ulazna faktura broj 19 dobavljača „Dobro Polje“ i otpremnica 6-13 od 28.06.2013.godine Fabrika Duvana AD Banja Luka; DT-63 Kartice kupaca/dobavljača „Dobro Polje“ za 2013.godinu Fabrike Duvana AD Banja Luka; DT-64 Nalog za knjiženje broj. 160 od 28.06.2013.godine Fabrika duvana AD Banja Luka; DT-65 Finansijske kartica ulaznog PDV-a za 2013.godinu Fabrika Duvana AD Banja Luka; DT-66 Izjava o kompenzaciji sa „Dobro Polje“ Fabrika Duvana AD Banja Luka; DT-67 Nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke Mirsade Čeho od 02.11.2020.godine; DT-68 Informacija UIO BiH, broj: 05/4-3/IV-09-2-KU:II-19/15 od 14.03.2019.godine sa prilogom fco akta broj: 05/4-3/I-09-338-6/18, službene zabilješke broj 04/5-2/I-17-1-55-134.4.1/15 od 17.02.2015.godine i broj: 05/4-3/I-1911/INT/18 od 26.12.2018.godine i DT69. Izvještaj o preduzetim radnjama, broj: 05/4-3/IV-09-2-KU:II-19/15 od 23.08.2021.godine

b) Odbrana

Odbrana optuženih, tokom dokaznog postupka, saslušala je vještaka ekonomske struke Ignjata Elčića i svjedoke Gospu Antičić i Nebojšu Antičića, te u spis uložila kao materijalne dokaze Nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke Ignjata Elčića od 04.08.2021. godine (DO-1) i Isječak iz novina Dnevni avaz od dana 09.07.2021. godine (DO-2).

c) Sud

Kao dokaz Suda, proveden je Akt UIO BiH, RC Tuzla, broj: broj: 05/4-3/IV-09-2-KU:II-19/15 od 20.09.2021. godine sa priložima.

Završne riječi

a) Tužilaštvo BiH

U završnoj riječi **tužiteljica** je istakla da je Tužilaštvo svojim dokazima, prvenstveno nalazom i mišljenjem vještaka ekonomske struke Mirsade Čeho te iskazom svjedoka Steve Stevića, ali i drugim dokazima provedenim na glavnom pretresu, van razumne sumnje dokazalo da su optuženi Milena Brkić, Gavro Brkić i zadruga Dobro Polje, na način opisan u činjeničnom opisu optužnice, počinili krivično djelo koje im je optužnicom stavljeno na teret. S tim u vezi, tužiteljica je istakla da iz provedenih dokaza nesporno proizilazi da je zadruga Dobro Polje, kao porezni obveznik u 2013. godini ostvarila poslovni promet koji podliježe plaćanju PDV-a u skladu sa članom 3. Zakona o PDV-u, a koji se odnosi na prodaju dobara pravnim osobama Fabrika Duvana Banja Luka, Milja d.o.o. Stolac i Kristof d.o.o. Topola, a po fakturama decidno navedenim u optužnici, a koji promet optuženi nisu evidentirali u PDV prijavama koje su podnijeli UIO BiH, niti su na isti platili pripadajući PDV, na koji način su oštetili budžet BiH za novčani iznos od ukupno 37.349,96 KM. Tužiteljica se ukratko osvrnula i na dokaze odbrane, ističući da isti ne dovode u sumnju činjenične navode optužbe niti krivicu optuženih. Predložila je da Sud optužene oglasi krivim i kazni u skladu sa zakonom, te da ih obaveže na plaćanje troškova krivičnog postupka.

b) Odbrana

U svojoj završnoj riječi, **branilac optuženih Milene Brkić i Gavre Brkića, advokat Miodrag Pandurević**, istakao je da smatra Tužilaštvo provedenim dokazima nije dokazalo da su optuženi počinili krivično djelo za koje su optuženi. Branilac je istakao da je prilikom kontrole poslovanja zadruge Dobro Polje od strane poreznog inspektora Steve Stevića napravljena greška jer isti nije napravio razliku između prometa i povrata robe, iako se u konkretnom slučaju, nesumnjivo radilo o povratu mašina od strane zadruge Dobro Polje Fabrici Duvana Banja Luka, a iz koje greške je i proistekao ovaj krivični postupak. U tom kontekstu, branilac je istakao da je nesporno dokazano da je zadruga Dobro Polje 2008. godine od Fabrike Duvana nabavila sporne mašine, ali da iste nikada nije platila Fabrici Duvana, a samim tim ni stekla pravo vlasništva nad njima, zbog čega ih 2013. godine nije ni mogla prodati, već samo vratiti Fabrici Duvana. Dakle, zadruga Dobro Polje nije mogla prenijeti pravo raspolaganja i vlasništva na mašinama Fabrici Duvana kad je Fabrika Duvana bila i ostala vlasnik tih mašina i nakon predaje istih u posjed zadruzi 2008. godine, zbog čega se ne može govoriti o prometu, već samo o povratu tih mašina, a što je bilo i predviđeno Ugovorom o poslovno-tehničkoj sardnji koji su zadruga Dobro Polje i Fabrika Duvana zaključili 2008. godine. Takođe je istakao da zadruga Dobro Polje prilikom nabavke spornih mašina od Fabrike Duvana nije koristila ulazni PDV kao odbitnu stavku, iako je Fabrika Duvana tom prilikom platila izlazni PDV, što takođe upućuje na zaključak da budžet BiH nije oštećen, a da je sporna faktura ispostavljena po pogrešnoj instrukciji i savjetu poreznog inspektora. U odnosu na promet zadruge Dobro Polje sa pravnim osobama Milja d.o.o. Stolac i Kristof d.o.o. Topola, branilac je istakao da odbrana ne spori da se isti desio i da ovaj promet zadruga Dobro Polje nije evidentirala u svojim PDV

prijavama podnesenim UIO BiH, niti je platila pripadajući PDV. No, imajući u vidu obilježja krivičnog djela koje se optuženim stavlja na teret, taj iznos neprijavljenog i neplaćenog PDV-a ne predstavlja krivično djelo. Predložio je da Sud optužene oslobodi od optužbe.

Optužena Milena Brkić izjavila je da se slaže sa završnim riječima svog branioca i da nema ništa za dodati.

Optuženi Gavro Brkić u završnoj riječi je istakao da je kao direktor zadruge Dobro Polje namjeravao da pokrene proizvodnju cigareta, te da je sporne mašine uvjetno nabavio 2008. godine od Fabrike Duvana jer je prilikom dobijanja saglasnosti za proizvodnju morao da ima osnovna sredstva za rad. Obzirom da namjeravana proizvodnja cigareta nikada nije pokrenuta, sporne mašine je 2013. godine vratio Fabrici Duvana, a ne prodao, kako se to pogrešno navodi u optužnici, a što nesporno potvrđuje sadržaj otpremnice koju je zadruaga Dobro Polje izdala prema Fabrici Duvana, dok je faktura pogrešno izdata na traženje poreznog inspektora. Istakao je i da zadruaga Dobro Polje tokom svog poslovanja nikada nije koristila povrat PDV-a, pa ni prilikom nabavke spornih mašina, a čak je imala i pretplatu PDV koju nikada nije koristila. U odnosu na neprijavljeni i neplaćeni PDV po prometu sa pravnim osobama Milja d.o.o. Stolac i Kristof d.o.o. Topola, optuženi je istakao da isti ne osporava ali da ga nije platio jer porezni inspektor, na njegovo traženje, nije odvojio taj iznos PDV-a od iznosa PDV-a koji se odnosi na povrat mašina.

Procesne odluke Suda

1. Protok roka od 30 dana

Između ročišta održanih u dane 29.06. i 04.08.2021. godine, protekao je vremenski period duži od 30 (trideset) dana.

Odredbom člana 251. stav 2. ZKP BiH propisano je da: *“Glavni pretres kcji je odgođen mora ponovo početi ako se izmjenio sastav vjeća ili ako je odgađar je trajalo duže od 30 dana, ali uz saglasnost stranaka i branioca vjeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uviđaj, nego da se koriste iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu, odnosno da se koristi zapisnik o uviđaju.”*

U skladu sa citiranom zakonskom odredbom, stranke u postupku, branilac optuženih i zastupnik pravne osobe su dali svoju saglasnost da glavni pretres ne počinje iznova i da se *svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo, već da se koriste iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijim glavnim pretresima.*

2. Odbijanje prijedloga Tužilaštva za izvođenje dodatnog dokaza

Na glavnom pretresu održanom dana 29.09.2021. godine, tužiteljica je predložila da se kao dodatni dokaz sasluša svjedok Safet Suljić, ovlašteno službeno lice UIO BIH koje je sačinilo izvještaj o počinjenom krivičnom djelu i koje je potpisnik Izvještaja UIO, RC Tuzla, broj: 05/4-3/IV-09-2-KU:II-19/15 od 23.08.2021. godine o poduzetim mjerama i radnjama, a na okolnost da li je radnjama optuženih oštećena država BiH i u kojem iznosu.

Obrana se usprotivila saslušanju navedenog svjedoka, smatrajući da je

njegov iskaz suvišan, obzirom da je odbrana svojim dokazima dokazala da radnjama optuženih nije nastupila šteta po budžet BiH imajući u vidu da je Fabrika Duvana prilikom prodaje mašina zadruzi Dobro Polje platila izlazni PDV u iznosu od 34.000 KM, a da zadruga Dobro Polje taj PDV nije koristila kao ulazni PDV sa pravom odbitka.

Odredbom člana 238. stav 2. ZKP BiH propisano je „*Dužnost sud je odnosno predsjednika vijeća je da se stara za svestrano pretresanje predmeta i otklanjanje svega što odugovlači postupak a ne doprinosi razjašnjenju stvari*“, dok je odredbom člana 263. stav 2. propisano: „*Ako sud je, odnosno predsjednik vijeća zaključi da okolnosti koje stranka i branitelj želi da dokaže nemaju značaja za predmet ili da je ponuđeni dokaz nepotreban, odbit će izvođenje takvog dokaza.*“

U skladu sa citiranim zakonskim odredbama, Sud je odbio prijedlog tužiteljice da se kao dodatni dokaz sasluša svjedok Safet Suljić, cijeneći da je saslušanje ovog svjedoka nepotrebno iz razloga što je činjenično stanje u ovom predmetu dovoljno razjašnjeno tako da iskaz ovog svjedoka ni na koji način ne bi doprinio dodatnom razjašnjenju stvari niti utvrđivanju odlučnih činjenica. Takođe, ovaj svjedok je sačinio i potpisao Izvještaj UIO, RC Tuzla, broj: 05/4-3/IV-09-2-KU:II-19/15 od 23.08.2021. godine o poduzetim mjerama i radnjama koji je Tužilaštvo izvelo kao svoj dokaz i uložilo u sudski spis. U ovom Izvještaju, svjedok se već izjasnio na okolnosti na koje je od strane tužiteljice predložen kao dodatni dokaz zbog čega bi, po ocjeni Suda, ponovno pozivanje i saslušanje ovog svjedoka na te iste okolnosti, samo odugovlačilo predmetni krivični postupak.

Relevantno materijalno pravo

KRIVIČNI ZAKON BOSNE I HERCEGOVINE

Porezna utaja ili prevara član 210.

(1) Ko izbjegne da plati davanja propisana poreznim zakonodavstvom Bosne i Hercegovine nepružanjem zahtijevanih podataka ili pružanjem lažnih podataka o svojim stečenim oporezivim prihodima ili o drugim činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje iznosa obaveza, a iznos poreza čije se plaćanje izbjegava prelazi iznos od 10.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

.....

Saučiniteljstvo član 29.

Ako više osoba, učestvovanjem u učinjenju krivičnog djela ili preduzimajući što drugo čime se na odlučujuć način doprinosi učinjenju krivičnog djela, zajednički učine krivično djelo, svaka od njih kazniće se kaznom propisanom za to krivično djelo krivično djelo.

Produženo krivično djelo član 54.

Odredbe ovog zakona o sticaju krivičnih djela neće se primijeniti kada učinilac učini produženo krivično djelo.

(2) Produženo krivično djelo je učinjeno kad je učinilac s umišljajem učinio više istih ili istovrsnih krivičnih djela koja s obzirom na način učinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti koje ih povezuju čine jedinstvenu cjelinu.

(3) Kada se radi o produženom krivičnom djelu istih zakonskih obilježja, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za to krivično djelo. Ako se radi o istovrsnim krivičnim djelima, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za najteže od tih djela.

Osnovi odgovornosti pravne osobe

član 124.

Za krivično djelo koje je učinitelj učinio u ime, za račun ili u korist pravne osobe, odgovorna je pravna osoba:

... c) ili kada pravna osoba raspolaže protupravno ostvarenom imovinskom koristi ili koristi predmete nastale krivičnim djelom;

Kako je riječ o krivičnom djelu koje u sebi sadrži i blanketni propis, isto je u konkretnom slučaju upotunjeno relevantnim odredbama **Zakona o porezu na dodatnu vrijednost Bosne i Hercegovine** (Službeni glasnik BiH, broj: 09/05 i Službeni glasnik BiH, broj: 35/05).

Zakon o porezu na dodatnu vrijednost Bosne i Hercegovine

Predmet oporezivanja je propisan u članu 3. na sljedeći način:

PDV se, u skladu s odredbama ovog zakona, plaća na:

1. promet dobara i usluga (u daljem tekstu: promet dobara i usluga) koje poreski obveznik, u okviru obavljanja svojih djelatnosti, izvrši na teritoriji Bosne i Hercegovine uz naknadu;
2. uvoz dobara u Bosnu i Hercegovinu.

Promet dobara propisan je članom 4. koji glasi

Promet dobara je, u smislu ovog zakona, prijenos prava raspolaganja na stvarima (u daljem tekstu: dobra) licu koje tim dobrima može raspolagati kao vlasnik. Dobrima se smatraju i voda, električna energija, plin, toplotna energija ili slično. Prometom dobara, u smislu ovog zakona, smatra se i:

1. prijenos prava raspolaganja na dobrima uz naknadu na osnovu odluke državnog organa, organa lokalne samouprave ili na osnovu zakona;
2. isporuka dobara po ugovoru na osnovu kojeg se plaća provizija pri prodaji ili kupovini dobara;
3. isporuka dobara na osnovu ugovora o iznajmljivanju na određeni period na osnovu kupoprodajnog ugovora s odgođenim plaćanjem kojim je predviđeno da se pravo vlasništva prenosi najkasnije otplatom posljednje rate;
4. prijenos prava raspolaganja na novosagrađenim građevinskim objektima ili ekonomski djeljivim cjelinama u okviru tih objekata (u daljem tekstu: objekti);

5. prijenos poslovne imovine poreskog obveznika od strane ovlaštenog lica, uključujući likvidatore, stečajne upravnike i nadzornike, osim slučajeve iz stava 2. člana 7. ovog zakona;
6. upotreba dobara poreskog obveznika u vanposlovne svrhe;
7. razmjena dobara za druga dobra ili usluge.

U članu 12. data je definicija poreskog obveznika

„Poreski obveznik je svako lice koje samostalno obavlja privrednu djelatnost. Pod pojmom djelatnosti, u smislu stava 1. ovog člana, podrazumijeva se djelatnost proizvođača, trgovaca ili pružaoca usluga koja se vrši s ciljem ostvarivanja prihoda, uključujući i djelatnosti eksploatacije prirodnih bogatstava, poljoprivrede, šumarstva i profesionalnih djelatnosti. Pod “privrednom djelatnošću” podrazumijeva se iskorištavanje imovine ili imovinskih prava u svrhu ostvarivanja prihoda. Obveznik je lice u čije ime i za čiji račun se vrši promet dobara, odnosno usluga ili uvoz dobara. Obveznik je i lice koje vrši promet dobara, odnosno usluga ili uvoz dobara u svoje ime, a za račun drugog lica. Država i njeni organi, entitetski organi, organi Distrikta i lokalne samouprave, kao i pravna lica osnovana u skladu sa zakonom s ciljem obavljanja poslova iz djelokruga organa uprave, ne smatraju se obveznicima u smislu ovog zakona ako obavljaju promet dobara i usluga u okviru djelatnosti i transakcija u koje ulaze kao organi uprave. Organi iz stava 6. ovog člana smatraju se obveznicima ako obavljaju promet dobara i usluga a takav promet dobara i usluga ili transakcije obavljaju se kao konkurencija firmama u privatnom vlasništvu.“

Članom 13. propisano je koja lica podliježu plaćanju PDV-a

„Lica koja, u smislu ovog zakona, podliježu plaćanju PDV-a su: (1) obveznici koji vrše promet dobrima ili uslugama na koje se obračunava PDV; (2) poreski zastupnik koga odredi obveznik koji u Bosni i Hercegovini nema sjedište ni stalnu poslovnu jedinicu, a koji obavlja promet dobara i usluga u Bosni i Hercegovini; (3) primalac usluga nabavljenih prilikom unapređivanja poslovanja, ako pružalac usluga koji nema sjedište u Bosni i Hercegovini, iz tačke 2. ovog stava, ne odredi poreskog zastupnika; (4) svako lice koje u fakturi ili drugom dokumentu koji služi kao faktura (u daljnjem tekstu: faktura) iskaže PDV, a koje, u skladu s ovim zakonom, nije dužno obračunati i uplatiti PDV; (5) u slučaju uvoza: primalac dobara, odnosno carinski dužnik utvrđen u skladu sa carinskim propisima i (6) primalac dobara i usluga povezanih sa izgradnjom nepokretne imovine prema Poglavlju XII ovog Zakona.“

Nastanak poreske obaveze propisan je članom 17. koji glasi

Poreska obaveza nastaje u momentu kada se izvrši jedna od sljedećih radnji, koja god bude najranija: 1. isporuka dobara ili vršenje usluga; 2. izdavanje fakture u skladu s ovim zakonom; 3. plaćanje ili djelimično plaćanje izvršeno prije izdavanja fakture; 4. nastanak obaveze plaćanja carinskog duga kod uvoza dobara, a ako te obaveze nema, u momentu kada bi nastala obaveza plaćanja tog duga. 5. za promet dobrima i uslugama prema čl. 5, 6. i 9, po isteku poreskog perioda za vrijeme kojeg je izvršen promet; i 6. za svaku izmjenju u poreskoj osnovici prema članu 20, kada se izda faktura ili drugi dokument.

Nastanak poreske obaveze na promet dobara propisan je članom 18. na način da poreska obaveza na promet dobara nastaje u momentu:

otpreme ili početka prevoza dobara primaocu ili trećem licu, po nalogu

isporučio, primaoca ili trećeg lica o kojem se radi; 2. preuzimanja vlasništva nad dobrima od strane primaoca u slučaju ugradnje ili montaže dobara od strane isporučio, ili, po njegovom nalogu, trećeg lica; 3. prenosa prava raspolaganja na dobrima primaocu, ako se dobra isporučuju bez otpreme, odnosno prevoza; 4. očitavanja stanja primljene vode, električne energije, gasa ili toplotne energije s ciljem obračuna potrošnje; 5. uvoza dobara u carinsko područje Bosne i Hercegovine. U slučajevima iz st. 2. i 3. člana 11, PDV postaje zaračunljiv kada dobra više ne podliježu carinski odobrenom postupanju. Izuzetno od odredaba stava 1, tačke 5. i stava 2. ovog člana, kada uvezena dobra podliježu carinskim dažbinama ili drugim dažbinama s podjednakim učinkom, PDV se obračunava u momentu kada bi obaveza naplate uvoznih dažbina nastala da je tako propisano. Odredbe stava 1. ovog člana odnose se i na djelimične isporuke dobara. Djelimične isporuke iz stava 4. ovog člana postoje ako je za isporuku određenih dijelova ekonomski djeljive cjeline posebno ugovorena naknada.

Poreska osnovica kod prometa dobara i usluga propisana je članom 20. koji glasi

Poreska osnovica prometa dobara i usluga jeste oporezivi iznos naknade koju obveznik primi ili treba da primi za isporučena dobra ili pružene usluge, uključujući subvencije koje su neposredno povezane sa cijenom tih dobara ili usluga, u koju nije uključen PDV, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Period obračunavanja PDV-a je propisan u članu 38. i glasi:

Poreski period za koji se obračunava PDV je jedan kalendarski mjesec. Obveznik je dužan obračunati PDV za odgovarajući poreski period na osnovu ukupnog prometa dobara ili usluga iskazanih u fakturama u tom poreskom periodu.

Podnošenje prijave za plaćanje PDV-a i plaćanje poreza propisano je u članu 39.

Obveznici su dužni svoju PDV obavezu obračunatu za određeni poreski period navesti u mjesečnoj PDV prijavi.

Prijavu iz stava 1. ovog člana obveznik podnosi do 10-og u mjesecu po isteku poreskog perioda. Obveznik podnosi prijavu za PDV bez obzira da li je obavezan platiti PDV u periodu za koji je prijava podnesena.

Prijava za PDV sadrži sve neophodne podatke za obračunavanje poreske obaveze obveznika. Lica iz Poglavlja III. ovog zakona, koja podliježu obavezi plaćanja PDV-a, također plaćaju PDV u rokovima iz stava 2. ovog člana. Kod uvoza dobara, PDV koji dopijeva na njih obračunava se, naplaćuje i plaća u skladu s propisima zakona koje se odnose na naplatu carinskih i drugih dažbina koje dopijevaju prilikom uvoza. Oblik i sadržaj prijave za PDV propisuje UIO prema propisima donesenim prema ovom zakonu.

Član 55. odnosi se na poreske fakture i u istom je propisano:

Obveznik je dužan da klijentu izda fakturu ili drugi dokument koji služi kao faktura (u daljem tekstu: faktura) za svaki promet dobara i usluga, izuzev za onaj promet koji je oslobođen u svrhe PDV-a u smislu čl. 24. i 25. ovog zakona. Obaveza izdavanja fakture iz stava 1. ovog člana postoji i ako je nastala obaveza plaćanja za dio prometa, odnosno prije nego što je izvršen cijeli promet. Lice koje prima fakturu ili izdaje izvod o plaćanju mora obezbijediti da je dobavljač robe, odnosno davalac usluga obveznik. Obaveza ispostavljanja poreske fakture smatra se ispunjenom kada kupac ili klijent ispostavi potvrdu o plaćanju, koji sadrži iste

podatke kao što su oni na fakturi opskrbljivača. UIO izdaje bliže propise o uslovima za porezno fakturisanje, uključujući i dopuštanje da se blagajnički računi ispostavljaju samo u maloprodaji, osim ako kupac ne traži fakturu, utvrđujući ograničenja za korišćenje platnih izvoda klijenta. <https://advokat-prnjavorac.com> Knjižno obavještenje izdaje se u sljedećim slučajevima kada: 1. se roba vraća nakon ispostavljanja fakture; 2. dobavljač dobara, odnosno davalac usluga nakon ispostavljanja fakture odobri sniženje cijene ili popust; i 3. dobavljač dobara, odnosno davalac usluga primi dodatnu uplatu za isporučena dobra, odnosno izvršene usluge nakon ispostavljanja fakture. Lica koja nisu registrovana kao obveznici, kao i registrovani obveznici koji vrše promet dobara i usluga koji je oslobođen od PDV-a, ne mogu na fakturi iskazati iznos PDV-a ili na bilo koji drugi način naznačiti da je u fakturi sadržan iznos PDV-a. Obveznik prema stavu 7. ovog člana, koji primi potvrdu o plaćanju na kojoj je naznačeno da iznos uključuje PDV, obavještava lice koje je ispostavilo potvrdu o plaćanju o ovim okolnostima i vraća primljeni iznos PDV-a. Obveznik koji, suprotno st. 7. i 8. ovog člana, prikaže iznos PDV-a na fakturi ili na bilo koji drugi način naznači da je u iznosu fakture uključen PDV, naznačeni iznos PDV-a plaća UIO. Isto tako, PDV se plaća UIO ako obveznik iskaže previsok iznos PDV-a na fakturi ili na fakturi koja se odnosi na promet na koji se PDV ne treba plaćati u iznosu iskazanog PDV-a ili ako na drugi način naznači da fakturirani iznos uključuje PDV. Plaćanje UIO pogrešno fakturisanog ili dobijenog iznosa može se izbjeći ako se greška ispravi u korist kupca. U kalkulaciji cijena jasno se navodi da u cijenu nije uključen PDV.

Član 38 propisuje period obračunavanja PDV-a: „Poreski period za koji se obračunava PDV je jedan kalendarski mjesec. Obveznik je dužan obračunati PDV za odgovarajući poreski period na osnovu ukupnog prometa dobara ili usluga iskazanih u fakturama u tom poreskom periodu. „

Član 39. propisuje podnošenje prijave za plaćanje PDV-a i plaćanje poreza: „Obveznici su dužni svoju PDV obavezu obračunatu za određeni poreski period navesti u mjesečnoj PDV prijavi. Prijavu iz stava 1. ovog člana obveznik podnosi do 10-og u mjesecu po isteku poreskog perioda. Obveznik podnosi prijavu za PDV bez obzira da li je obavezan platiti PDV u periodu za koji je prijava podnesena. Prijava za PDV sadrži sve neophodne podatke za obračunavanje poreske obaveze obveznika. Lica iz Poglavlja III. ovog zakona, koja podliježu obavezi plaćanja PDV-a, također plaćaju PDV u rokovima iz stava 2. ovog člana. Kod uvoza dobara, PDV koji dospijeva na njih obračunava se, naplaćuje i plaća u skladu s propisima zakona koje se odnose na naplatu carinskih i drugih dažbina koje dospijevaju prilikom uvoza. Oblik i sadržaj prijave za PDV propisuje UIO prema propisima donesenim prema ovom zakonu.“

Opšta razmatranja i dokazni standardi

Rukovodeći se prvenstveno principom slobodne ocjene dokaza, zagwarantovanim odredbom člana 15. ZKP BiH, Sud je cijeli postupak vodio sa ciljem da osigura da *niko nevin ne bude osuđen, a da se učiniteľju krivičnog djela izrekne krivičnopravna sankcija pod uslovima propisanim KZ BiH u zakonom propisanom postupku* (član 2. stav 1. ZKP BiH).

U tom smislu, Sud je cijenio izvedene dokaze u ovom predmetu u skladu sa osnovnim načelima ZKP BiH i to odredbom člana 3. stav 1. ZKP BiH koja propisuje da se *svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravomoćnom presudom ne utvrdi njegovu krivnju (presumpcija nevinosti)*. U skladu sa tim, na tužiocu leži odgovornost dokazivanja krivnje

optuženih i to na način da optužba krivnju optuženih mora dokazati po standardu van svake razumne sumnje, jer u slučaju da postoji bilo kakva razumna sumnja u pogledu postojanja činjenica koje čine navodno krivično djelo, donesena odluka mora ići u korist optuženog (član 3. stav 2. ZKP BiH: *Sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, Sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog.*) Na kraju, Sud je dužan razmatrati i ocjenjivati dokaze koji idu u korist optuženog sa jednakom pažnjom kao i dokaze koji terete optuženog (član 14. ZKP BiH).

U skladu sa navedenim načelima, te principom slobodne ocjene dokaza sadržanim u članu član 15. ZKP BiH, kojim je propisano da ocjena „o postojanju ili nepostojanju činjenica nije vezana ni ograničena posebnim formalnim dokaznim pravilima“, Sud je pažljivo razmotrio sve dokaze koje su na glavnom pretresu izveli kako optužba, tako i odbrana.

Dakle, Sud je prilikom donošenja ove presude cijenio sve dokaze izvedene na glavnom pretresu ali će, iako je presudu donio na temelju savjesne i brižljive ocjene svih izvedenih dokaza, u obrazloženju interpretirati i cijeniti samo one dokaze koji su bili od ključnog značaja za njeno donošenje, dok dokaze koji nisu na odlučujući način uticali na utvrđivanje činjeničnog stanja i izvedene zaključke Suda, Sud neće detaljnije obrazlagati.

Ocjena dokaza u kontekstu bitnih obilježja krivičnog djela Porezna utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH

Imajući u vidu činjenične navode iz optužnice koji se odnose na bitna obilježja krivičnog djela koje se optuženim stavlja na teret, Tužilaštvo je bilo u obavezi dokazati da su optužena Milena Brkić, u svojstvu jednog od osnivača-vlasnika i vršioca dužnosti direktora-odgovorne osobe bez ograničenja ovlaštenja u zadrugi Dobro Polje i optuženi Gavro Brkić, izabran za direktora zadruge Dobro Polje Odlukom o izboru direktora broj 101/11 od 27.06.2011. godine od strane skupštine zadruge, zajednički upravljali poslovanjem zadruge i da su u periodu april-novembar 2013. godine ostvarili u ime zadruge Dobro Polje oporezivi promet sa pravnim osobama Fabrika Duvana Banja Luka, Milja Stolac i Kristof Topola, u ukupnom iznosu od 219.705,00 KM koji promet nisu prikazali niti su na isti obračunali i platili izlazni PDV u ukupnom iznosu od 37.349,96 KM u PDV prijavama koje su podnijeli Upravi za indirektno oporezivanje BiH (UIO BiH) za mjesečne periode april-novembar 2013. godine. Takođe, Tužilaštvo je bilo u obavezi dokazati da su na taj način optuženi „*pričinili štetu po budžet BiH u iznosu od 37.349,96 KM manje prijavljenog izlaznog PDV-a i u istom iznosu pribavili protivpravnu imovinsku korist*“ budući da nastupanje štete po budžet BiH kao posljedice krivičnih radnji optuženih predstavlja bitno obilježje krivičnog djela Porezna utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH.

U odnosu na pravnu osobu zadruga Dobro Polje, Tužilaštvo je bilo u obavezi dokazati da je raspolagala protivpravno ostvarenom imovinskom koristi u iznosu od 37.349,96 KM koju su u ime, za račun i u korist zadruge ostvarili optuženi Milena Brkić i Gavro Brkić.

Međutim, po ocjeni Suda, Tužilaštvo tokom postupka nije dokazalo da su optuženi svojim radnjama pričinili štetu po budžet BiH u iznosu od 37.349,96 KM manje prijavljenog izlaznog PDV-a i da su u istom iznosu pribavili protivpravnu imovinsku korist, budući da iz akta UIO BiH, RC Tuzla, broj: 05/4-3/IV-09-2-KU:II-19/15 od 20.09.2021. godine (DS-1) nesporno proizilazi da zadruga Dobro Polje u periodu od kada je registrovana kao porezni obveznik pa do brisanja iz jedinstvenog registra poreznih obveznika (identifikacijski broj joj oduzet po rješenju UIO od 19.12.2016. godine), u svojim redovnim i izmijenjenim PDV prijavama nikada nije iskazala niti iskoristila¹⁴ pravo na odbitak ulaznog PDV-a u iznosu

od 34.000 KM iskazanog na fakturi ispostavljenoj od strane Fabrike Duvana na ime kupovine mašina za proizvodnju cigareta u vrijednosti 234.000 KM, niti je dokazalo da faktura bez broja i datuma koja je u Fabrici Duvana zavedena pod brojem 19 i datirana sa danom 21.05.2021. godine predstavlja i odražava stvarni i oporezivi promet dobara zadruge Dobro Polje sa Fabrikom Duvana u smislu člana 3. i 4. Zakona o PDV-u.

Takođe, po ocjeni Suda, Tužilaštvo tokom postupka nije dokazalo ni postojanje umišljaja na strani optuženih da svojim radnjama izvrše krivično djelo Porezna utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH, odnosno svijest i volju optuženih da oštete budžet BiH i pribave protivpravnu imovinsku korist, budući da su optuženi spornu fakturu uredno evidentirali u KIF-a zadruge Dobro Polje, što nesumnjivo upućuje na zaključak da optuženi nisu imali namjeru da navedenu fakturu sakriju i da pruže lažne podatke o stečenim oporezivim prihodima odnosno o činjenicama bitnim za utvrđivanje iznosa poreskih obaveza, a samim tim ni da oštete budžet BiH.

Krivično djelo Porezna utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH je krivično djelo blanketnog karaktera koje sadrži blanketnu dispoziciju koja upućuje na primjenu drugih propisa (u konkretnom Zakona o PDV-u). Objekat krivičnopravne zaštite kod navedenog djela su porezne obaveze, odnosno davanja propisana poreznim zakonodavstvom BiH-PDV.

Počinitelj krivičnog djela može biti svaka fizička osoba koja je dužna podnijeti odgovarajuće podatke o stečenim oporezivim prihodima i o drugim činjenicama koje su od uticaja na utvrđenje poreznih obaveza, odnosno obaveze plaćanja PDV-a. Dakle, ukoliko su u pitanju pravne osobe kao porezni obveznici, počinitelj krivičnog djela je osoba koja u pravnoj osobi postupa u ime pravne osobe, a što je najčešće, ali ne i isključivo, odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Bitan uslov za postojanje ovog krivičnog djela jeste i da novčani iznos obaveze čije je plaćanje izbjegnuto prelazi 10.000 KM, odnosno da je nastupila šteta po budžet BiH u iznosu većem od 10.000 KM.

Imajući u vidu navedena zakonom propisana bitna obilježja bića krivičnog djela Porezna utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH te dovodeći ista u vezu sa dokazima izvedenim na glavnom pretresu, Sud je zaključio da Tužilaštvo BiH izvedenim dokazima nije dokazalo da su optuženi počinili navedeno krivično djelo na način opisan u činjeničnom supstratu optužnice.

Sud je prije svega krenuo od nekih nespornih utvrđenja. Naime, u toku postupka nesporno je utvrđeno da je optužena Milena Brkić bila jedan od osnivača i formalno vršilac dužnosti direktora- odgovorne osobe bez ograničenja ovlaštenja u pravnoj osobi zadruga Dobro Polje, a što proizlazi iz izvoda iz sudskog registra Osnovnog suda u Doboju od 04.05.2005. godine (**DT-12** i **DT-36**). Kao nespornu, Sud je prihvatio i činjenicu da je optuženi Gavro Brkić bio izabran za direktora zadruge Dobro Polje Odlukom o izboru direktora broj 101/11 od 27.06.2011. godine od strane skupštine zadruge Dobro Polje te da je u inkriminisanom periodu faktički i obavljao ovu dužnost, a što su nespornim tokom postupka učinile i stranke i branilac optuženih. Takođe, nesporno je utvrđeno i da je pravna osoba zadruga Dobro Polje tokom 2013. godine bila porezni obveznik jer je bila upisana u Jedinstveni registar obveznika indirektnih poreza i dodijeljen joj je ID broj: ..., sa datumom početka obaveze za PDV od 01.01.2009. godine, a što nesporno proizlazi iz Uvjerjenja UIO BiH, broj: 04/1-UPRJ/1-7596-2/08 od 12.12.2008. godine (**DT-13**).

Iz dokaza koje je Tužilaštvo provelo na₁₅ glavnom pretresu, nesporno proizilazi i da je

zadruga Dobro Polje u mjesecu aprilu i septembru 2013. godine ostvarila oporezivi promet dobara sa pravnom osobom Milja Stolac, po fakturama broj: 19-13 od 08.04.2013. godine i broj: 20-13 od 05.09.2013. godine koje je uredno evidentirala u knjizi izlaznih faktura u ukupnom iznosu od 9.357,00 KM, a koji promet kao ni pripadajući PDV u iznosima od 931,17 KM i 428,40 KM nije prijavila u svojim PDV prijavama za mjesec april i septembar 2013. godine koje je podnijela UIO BiH, kao i oporezivi promet sa pravnom osobom Kristof Topola po fakturi broj: 21-13 od 14.11.2013. godine koju je evidentirala u knjizi izlaznih faktura, a koji promet kao ni pripadajući PDV u iznosu od 1.990,39 KM nije prijavila u svojim PDV prijavama za mjesec novembar 2013. godine koje je podnijela UIO BiH, a za koji iznose je oštećen budžet BiH. Navedene činjenice, nesporno proizilaze iz Nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke Mirsade Čeho, iskaza svjedoka Steve Stevića i Marka Bodiroke kao i sadržaja materijalnih dokaza Tužilaštva, a koje dokaze će Sud u nastavku ukratko interpretirati i cijiniti, budući da navedenu činjenicu odbrana tokom postupka nije ni osporavala, a istu je potvrdio i vještak ekonomske struke odbrane Ignjat Elčić.

Vještak Tužilaštva Mirsada Čeho, u svom pismenom nalazu i mišljenju od 02.11.2020. godine (DT-67) kod kojeg nalaza je ostala i na glavnom pretresu, vještak je navela da je uvidom u poslovnu dokumentaciju koja joj je dostavljena od strane Tužilaštva na vještačenje utvrdila da je zadruga Dobro Polje kao dobavljač ispostavila 2 fakture prema kupcu Milja Stolac i to fakturu broj 19-13 od 08.04.2013. godine na iznos od 6.408,67 KM u kojoj je iskazan izlazni PDV u iznosu od 931,17 KM (fakturisan cigaret papir) i fakturu broj 20-13 od 05.09.2013. godine na iznos od 2.520,00 KM u kojoj je iskazan izlazni PDV u iznosu od 428,40 KM (takođe fakturisan cigaret papir) te da su navedene fakture knjižene u KIF za 2013. godinu zadruge Dobro Polje pod rednim brojevima 1. i 2. Vještak je dalje navela da je izvršila uvid i u original otpremnicu zadruge Dobro Polje broj: 5-13 od 08.04.2021. godine te utvrdila da na istoj nema potpisa primaoca robe niti ima naziva robe koja se fakturiše, odnosno vrste robe, ali da je ukupna vrijednost robe 5.477,50 + PDV 931,17 KM te da je ukupno iskazani iznos na otpremnici 6.408,00 KM. Uvidom u PDV prijave poreznog obveznika Dobro Polje koje je podnio UIO za porezne periode 1304 i 1309, vještak je utvrdila da u istim nisu iskazane isporuke po navedenim fakturama u polju 11 niti je iskazan izlazni PDV u polju 51 prijave u iznosima od 931,17 KM i 428,40 KM. Vještak je utvrdila da je na kontu analitička kartica glavne knjige na dan 31.12.2014. godine zadruge Dobro Polje iskazala potraživanje od kupca Milja Stolac po obje gore navedene fakture tako da je faktura broj 19-13 proknjižena dana 2.4.2013. godine, a faktura broj 20-13 dana 5.9.2013. godine te da na dan 31.12.2013. godine nisu knjižene uplate već je knjiženo potraživanje od kupca u iznosu od 145.924,88 KM. Ovim knjiženjima je odobren konto PDV obračunat na prodatu robu kupcima, a knjiženi iznos PDV nije iskazan u PDV prijavama. Navedene iznose PDV-a (931,17 KM i 428,40 KM) po fakturama 19-13 od 02.04.2013. godine i 20-13 od 05.09.2013. godine, porezni obveznik Milja doo je knjižio kao ulazni PDV u analitičkoj kartici konta kao ulazni 2700.

U vezi poslovnog odnosa odnosno ostvarenog prometa zadruge Dobro Polje sa kupcem Kristof Topola, vještak je uvidom u materijalnu dokumentaciju utvrdila da je zadruga Dobro Polje kao dobavljač prema kupcu Kristof Topola, u periodu vještačenja ispostavila fakturu broj: 21-13 od 14.11.2013. godine, osnovica 11.708,20 KM, PDV 1.990,39 KM, ukupno sa PDV 13.698,59 KM, te da je istom fakturisan cigaret papir, celofan, al.folija, duhan i filteri; da je navedena faktura knjižena pod rednim brojem 3. u KIF Dobro Polje. Takođe je utvrdila da zadruga Dobro Polje iako je ispostavila uredno ovu fakturu, istu nije iskazala u svojim poreznim evidencijama, odnosno u PDV prijavi koju je podnijela UIO za period 1311 nije iskazala isporuke po ovoj fakturi u polju 11 niti je iskazala izlazni PDV u iznosu od 1.990,39 KM u polju 51 prijave.

Na osnovu ovako utvrđenih činjenica, vještak je iznijela mišljenje da je zadruga Dobro Polje kao obveznik PDV-a u smislu člana 3., 12. i 13. Zakona o PDV izbjegla plaćanje davanja propisanih poreznim zakonodavstvom BiH suprotno odredbama člana 38. i 39. Zakona o PDV za promet ostvaren po gore navedenim fakturama sa pravnim osobama Milja Stolac i Kristof Topola, u ukupnom iznosu od 3.349,96 KM.

Sud je nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke Mirsade Čeho u ovom dijelu prihvatio kao objektivan, potpun i tačan, sačinjen na najbolji mogući način, u skladu sa pravilima i vještinama struke, a isti je u saglasnosti i sa drugim dokazima provedenim na glavnom pretresu, kako subjektivne, tako i objektivne prirode koje će Sud u nastavku cijeniti.

Svjedok Stevo Stević (inspektor UIO- Grupa za kontroli velikih obveznika, RC Tuzla) u svom iskazu je naveo da je vršio kontrolu u zadrugi Dobro Polje u periodu od 12.06. do 17.06.2015. godine, a kojoj kontroli su prisustvovali optuženi Milena Brkić i Gavro Brkić kao i knjigovođa koja je povremeno bila angažovana na izradi završnih računa zadruge. Utvrdio je da je zadruga Dobro Polje u svojim PDV prijavama u svim poljima iskazala PDV sa 0, a kontrolom su utvrdili postojanje faktura koje su izdate od strane zadruge Dobro Polje koje nisu evidentirane, niti je po istim prijavljen niti plaćen PDV od strane zadruge Dobro Polje, zbog čega se i pojavila sumnja u iskazani promet- poslovni odnos između zadruge Dobro Polje i Fabrike Duvana Banja Luka; Milje doo Stolac i Kristof doo Topola. Iz tih razloga je dana 17.6.2015. godine privremeno prekinuo kontrolu i zatražio informacije od kolega. Na temelju dobijenih informacija, bilo je evidentno da je ostvaren promet između ovih pravnih osoba odnosno da su u Fabrici Duvana, Milji i Kristofu bile iskazane fakture koje je zadruga Dobro Polje ispostavila, te su nastavili sa kontrolom dana 04.8.2015. godine. U odnosu na Milju doo na osnovu informacija koje su dobili od kolega iz RC Mostar postojale su 2 fakture koje su evidentirane kod Milje doo u aprilu mjesecu i septembru mjesecu 2013. godine. Radilo se o isporukama od strane zadruge Dobro Polje po fakturi broj 19-13 od 2.4.2013. godine kojom je fakturisan cigaret papir sa ulaznim PDV u iznosu od 931,00 KM i fakturi broj 20-13 od 5.9. 2013. godine kojom je takođe fakturisan cigaret papir, vrijednost PDV 428,00 KM, a na osnovu ove fakture je Milja koristila pravo na odbitak PDV u iznosu od 428 KM. U odnosu na Kristof doo kontrolom je utvrđeno da je zadruga Dobro Polje u mjesecu novembru 2013. godine izdala fakturu broj: 21-13 od 14.11.2013. godine Kristofu na ukupan iznos sa PDV 13.698,59 KM (iznos PDV 1.990,39 KM).

Navedene činjenice, konstatovane su i u Zapisniku UIO o kontroli od 5.8.2015. godine koji je svjedok Stević sačinio i potpisao, a čiju je vjerodostojnost i autentičnost svjedok Stević potvrdio i na glavnom pretresu.

Sud je i iskazu svjedoka Steve Stevića u ovom dijelu poklonio vjeru, nalazeći da je isti objektivan, pouzdan i tačan i da je svjedok na istinit i ubjedljiv način iznio svoja saznanja o činjenicama do kojih je došao kontrolom koju je u svojstvu ovlaštenog službenog lica izvršio u zadrugi Dobro Polje. Takođe, u ovom dijelu, iskaz svjedoka saglasan je i sa drugim dokazima kako subjektivne, tako i objektivne prirode.

Činjenicu ostvarenog prometa, odnosno nabavke i isporuke dobara od zadruge Dobro Polje kao dobavljača pravnoj osobi Milja doo, po fakturama broj: 19-13 od 8.4.2013. godine i broj: 20-13 od 05.09.2013. godine, potvrdio je i **svjedok Marko Bodiroma**, vlasnik pravne osobe Milja Stolac kojem iskazu je Sud takođe poklonio vjeru ocijenivši ga pouzdanim i tačnim, te saglasnim drugim dokazima. Svjedočeći na ove okolnosti, svjedok Bodiroma je izjavio da je pravna osoba Milja imala poslovni odnos sa zadrugom Dobro

Polje Pelagićevo po fakturama broj 19-13 od 8.4.2013. godine i broj: 20-13 od 05.09.2013. godine i da je došlo do isporuka robe od strane zadruga po navedenim fakturama te da je poslovni odnos nabavke dobara dogovorio sa optuženim Gavrom Brkićem kojeg je dobro poznao.

Da je zadruga Dobro Polje izdala izlazne fakture broj 19-13 od 8.4.2013. godine i broj: 20-13 od 05.09.2013. godine prema pravnoj osobi Milja, te fakturu broj: 21-13 od 14.11.2013. godine prema pravnoj osobi Kristof i da je iste potpisao optuženi Gavro Brkić, potvrđuje i sadržaj navedenih faktura u koje je Sud izvršio uvid (DT-21 i DT-22).

Da promet ostvaren po navedenim fakturama nije iskazan u PDV prijavama koje je zadruga Dobro Polje za mjesec aprili, septembar i novembar 2013. godine podnijela UIO BiH, a koje je takođe potpisao optuženi Gavro Brkić, kao ni izlazni PDV po istima, potvrđuje sadržaj PDV prijava (dokazi DT-29, DT-31 i DT-32).

Imajući u vidu sadržaj navedenih dokaza, Sud nalazi van razumne dokazanim da je zadruga Dobro Polje, odnosno optuženi Milena Brkić i Gavro Brkić u ime zadruga, ostvarili oporezivi promet sa pravnim osobama Milja i Kristof kako je to opisano u optužnici, a koji promet nisu prijavili UIO u svojim PDV prijavama, niti su na isti obračunali i platili izlazni PDV na koji način su oštetili budžet BiH za ukupan iznos od 3.349,96 KM, a koju činjenicu ni odbrana nije osporavala.

Međutim, Sud smatra da Tužilaštvo dokazima izvedenim na glavnom pretresu nije dokazalo da su optuženi Milena Brkić i Gavro Brkić u ime zadruga Dobro Polje ostvarili oporezivi promet dobara sa Fabrikom Duvana Banja Luka u smislu odredbi člana 3. i 4. Zakona o PDV BiH, a po fakturi bez broja i datuma koja je u Fabrici Duvana zavedena pod brojem 19 i datumom 21.05.2013. godine, a koja činjenica je bila odlučna za presuđenje ove krivičnopravne stvari, s obzirom da nesporno utvrđeni iznos neprijavljenog i neplaćenog PDV-a na osnovu prometa koji je zadruga Dobro Polje ostvarila sa pravnim osobama Milja Stolac i Kristof Topola ne prelazi novčani iznos od 10.000 KM kao jedno od bitnih obilježja krivičnog djela Porezna utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH.

Svoju tezu da su optuženi u ime zadruga Dobro Polje ostvarili oporezivi promet sa Fabrikom Duvana po fakturi bez broja i datuma u iznosu od 234.000 KM sa PDV-om, a na koji promet nisu prijavili niti platili izlazni PDV u iznosu od 34.000 KM, Tužilaštvo je dokazivalo saslušanjem vještaka ekonomske struke Mirsadu Čeho i svjedoka Steve Stevića, te materijalnim dokazima na temelju kojih je izvršeno finansijsko vještačenje, dok je svoju tezu da se nije radilo o prometu već o povratu robe od strane zadruga Dobro Polje Fabrici Duvana a da je faktura bez broja i datuma koja je u Fabrici Duvana zavedena pod brojem 19 i datumom 21.05.2013. godine izdata pogrešno, odbrana dokazivala saslušanjem vještaka ekonomske struke Ignjata Elčića i svjedoka Gospe Antonić i Nebojše Antonića.

Vještak Tužilaštva Mirsada Čeho, u svom pismenom nalazu i mišljenju od 02.11.2020. godine, a pri kojem je vještak u cjelosti ostala i na glavnom pretresu, vještak je navela da je zadruga Dobro Polje, kao porezni obveznik, podnosila PDV prijave UIO za sve porezne periode u 2013. godini, pa i za mjesec juni, sa vrijednostima 0. Uvidom u bruto bilans od 01.01.2013-31.12.2013. godine, vještak je utvrdila je da je na stanju zadruga Dobro Polje bila iskazana mašina za meko pakovanje cigareta ŠKODA u vrijednosti 105.000 KM, uređaj za vezivanje u vrijednosti od 45.000 KM i mašina za grupno pakovanje cigareta ŠKODA u vrijednosti 50.000 KM, što ukupno iznosi 200.000 KM. Vještak je dalje utvrdila da je zadruga Dobro Polje kao dobavljač prema kupcu Fabrika Duvana dana

21.05.2013. godine sačinila i ispostavila račun broj 19 sa osnovicom 200.000 KM, PDV 34.000 KM, ukupan iznos sa PDV-om 234.000 KM, vrsta robe mašina za meko pakovanje, uređaj za vezivanje i mašina za grubo pakovanje cigareta, a koja faktura je ovjerena i potpisana od strane kupca i prodavca kao i otpremnicu broj 6-13 od 28.06.2013. godine koja je takođe naslovljena na Fabriku Duvana, a na kojoj je takođe navedena mašina za meko pakovanje cigareta ŠKODA, uređaj za vezivanje i mašina za grupno pakovanje cigareta ŠKODA, sa naznakom „POVRAT MAŠINE“ te na kojoj se nalazi potpis vozača koji je robu primio. Dalje je utvrdila da je zadruga Dobro Polje u KIF iz 2013. godine evidentirala navedenu izlaznu fakturu prema Fabrici Duvana pod rednim brojem 1. i iskazala izlazni PDV sadržan u fakturi u iznosu od 34.000 KM; da je Dobro Polje u KUF iz 2008. godine u svojoj dokumentaciji evidentiralo ulaznu fakturu Fabrike Duvana pod rednim brojem 2. i iskazao ulazni PDV sadržan u fakturi u iznosu od 34.000 KM; da je na kontu stanja poslovnih partnera- partner 7. Fabrika Duvana za period 01.01.2013-31.12.2013. godine knjižen dug u iznosu od 439.681,17 KM kao početno stanje na dan 01.01.2013. godine te da je u Bilansi za 2014. godinu razduženo osnovno sredstvo-oprema u pribavljanju koja je fakturisana kupcu Fabrici Duvana. U odnosu na PDV prijave za porezne periode 1305 i 1306, vještak je utvrdila da iste ne sadrže iskazan PDV po ispostavljenoj fakturi kupcu Fabrici Duvana, odnosno da je zadruga Dobro Polje za navedene porezne periode u PDV prijavama iskazala izlazni i ulazni PDV sa 0. Vještak je u svom nalazu i mišljenju dalje konstatovala da je izvršila uvid i u poslovnu dokumentaciju poreznog obveznika Fabrika Duvana kao kupca po navedenoj fakturi i to u izlaznu fakturu broj 250/08 od 01.10.2008. godine kojom je zadrugi Dobro Polje fakturisana mašina za meko pakovanje cigareta ŠKODA u vrijednosti 105.000 KM, uređaj za vezivanje u vrijednosti od 45.000 KM i mašina za grupno pakovanje cigareta ŠKODA u vrijednosti 50.000 KM što ukupno iznosi 200.000 KM, plus PDV u iznosu od 34.000 KM (ukupna vrijednost fakture 234.000 KM); karticu dobavljača Dobro Polje na kojoj je porezni obveznik Fabrika Duvana knjižio račun broj 19 po nalogu broj 160 dana 30.06.2013. godine u iznosu računa od 234.000 KM dok je dana 31.12.2013. godine knjižena kompenzacija iznosa od 234.000 KM tako da je saldo na dan 31.12.2013. godine iznosio 0; bilansu Fabrike Duvana za period od 01.01.2013-31-12-2013- godine na kontu osnovna sredstva u pribavljanju iskazana je stavka „oprema u pribavljanju-mašina za meko pakovanje“ konto 02722 u vrijednosti od 200.000 KM. Dakle, vještak je utvrdila da je Fabrika Duvana fakturu broj 19 od 21.05.2013. godine koju je izdala zadruga Dobro Polje knjižila po nalogu broj 160 od 30.06.2013. godine kao osnovno sredstvo, a PDV iskazan na fakturi u iznosu od 34.000 KM je knjižila kao PDV sa pravom odbitka, te da je poreznu fakturu broj 19 od 21.05.2013. godine kupac Fabrika Duvana zaprimio 04.07.2013. godine kada je protokolirana pod brojem protokola 4825 i na istoj je utisnut štambilj i potpis primaoca na dan 04.07.2013. godine te da je PDV po fakturi broj 19 dobavljača Dobro Polje u iznosu od 34.000 KM knjižen u Fabrici Duvana i sadržan u PDV prijavi poreznog obveznika Fabrika Duvana za porezni period 1306. Vještak je navela da je prilikom vještačenja izvršila uvid i u izjavu o kompenzaciji, bez broja, koja je sačinjena dana 31.12.2013. godine između Fabrike Duvana kao dužnika i zadruge Dobro Polje kao povjerioca, a kojom je kompenziran iznos međusobnih potraživanja i dugovanja između ovih pravnih osoba u iznosu od 234.000 KM.

Vještak je dalje utvrdila da je zadruga Dobro Polje fakturu izdatu prema Fabrici Duvana evidentirala u knjizi izlaznih faktura za porezni period na koje se odnosi, zadužila i odobrila ogovarajuća konta, te je konto PDV za prodatu robu kupcima odobrila u iznosu od 34.000 KM. Međutim, iznos iskazanog PDV-a po ovoj fakturi, zadruga Dobro Polje nije evidentirala u svojim PDV prijavama za porezni period na koji se odnosi, te u podnesenoj PDV prijavi nije iskazala isporuke po navedenoj fakturi u polju 11 prijave niti je iskazala izlazni PDV u iznosu od 34.000 KM u polju 51 prijave, dok je Fabrika Duvana u svojim

knjigovodstvenim poreznim evidencijama iskazala ulazni PDV po fakturi dobavljača Dobro Polje kao i u PDV prijavi za porezni period na koji se odnosi obavljeni promet, odnosno knjižila je i izvršila odbitak ulaznog PDV po navedenoj fakturi. Vještak je utvrdila i da Zadruga Dobro Polje nije vodila poslovne knjige u skladu sa članom 56. Zakona o PDV i članu 120-126 Pravilnika o primjeni PDV obzirom da knjigovodstvene evidencije ne daju vjerodostojne, realne i tačne podatke o kretanju sredstava i izvora sredstava u odnosu na stvarne poslovne događaje a što se vidi iz PDV prijava u kojima su za period vještačenja iskazani ulazni i izlazni PDV sa 0, a kako se vidi iz dokumentacije, zadruga Dobro Polje je vršila isporuke dobara, tj obavljala poslovne aktivnosti prometa dobara.

Na osnovu ovako utvrđenih činjenica, vještak je dala mišljenje da je pravna osoba Dobro Polje kao obveznik PDV-a u smislu člana 3., 12. i 13. Zakona o PDV počev od 01.01.2009. godine, izbjegla plaćanje davanja propisanih poreznim zakonodavstvom BiH suprotno odredbama člana 38. i 39. Zakona o PDV i odredbama Pravilnika o primjeni PDV u iznosu od 34.000 KM, te da je Zadruga Dobro Polje raspolagala protivpravno ostvarenom imovinskom koristi u navedenom iznosu.

Iznoseći i obrazlažući svoj pismeni nalaz i mišljenje na glavnom pretresu, vještak je pojasnila da je isti sačinila na osnovu materijalne dokumentacije koja joj je dostavljena od strane Tužilaštva, među kojima je bila i Odluka kojom je Gavro Brkić izabran za direktora Zadruga Dobro Polje od strane skupštine Zadruga na sjednici održanoj dana 27.06.2011. godine. Odgovarajući na unakrsna pitanja branioca, vještak je navela da prilikom vještačenja nije izvršila uvid u knjigovodstvenu dokumentaciju zadruga Dobro Polje u sjedištu firme u Pelagićevu, niti je prilikom vještačenja uzela u obzir amortizaciju mašina koje su bile predmet prometa po spornoj fakturi iz razloga što joj to nije bilo naređeno naredbom Tužilaštva, ali je potvrdila da se radilo o mašinama koje su za 5 godina, koliko su bile u posjedu zadruga, zasigurno izgubile svoju knjigovodstvenu vrijednost i trebale su biti amortizovane, zbog čega je njihova fakturalna vrijednost svakako trebala biti umanjena. Prilikom vještačenja, nije se bavila konkretno ni time za šta je sve bila registrovana zadruga Dobro Polje, nego je uzela u obzir rješenje Zavoda za statistiku od 18.5.2005. godine kojim je zadruga razvrstana sa osnovnom šifrom djelatnosti- prizvodnja duhana i ostalih duhanskih prerađevina. Vještak je navela i da prilikom vještačenja, nije uzela u obzir Ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji koji je zaključen između zadruga Dobro Polje i Fabrike Duvana jer ga nije smatrala bitnim s obzirom da je isti zaključen 2008. godine, a da je sporni promet koji je bio predmetom vještačenja ostvaren 2013. godine. Vještak je potvrdila da je zadruga Dobro Polje sporne mašine prethodno kupila od Fabrike Duvana po fakturi broj: 250/08 od 01.10.2008. godine, ali da joj nije poznato da li je iste ikada platila Fabrici Duvana jer joj takav podatak nije bio dostupan prilikom vještačenja. Nije joj poznato ni da li je zadruga Dobro Polje 2008. godine iskoristila pravo na odbitak ulaznog PDV u iznosu od 34.000,00 KM koji je Fabrika Duvana platila prilikom prodaje mašina zadruzi, ali joj je poznato da odbitak PDV u iznosu od 34.000 KM Fabrika Duvana iskoristila 2013. godine nakon što joj je od strane zadruga Dobro Polje ispostavljena sporna faktura. Potvrdila je da je u otpremnici od 28.06.2013. godine koja je pratila spornu fakturu bilo naznačeno da se radi o povratu, a ne o prodaji mašina, ali da za nju ta otpremnica nije vjerodostojna, već samo faktura jer ekonomski posmatrano, promet robe je izvršen u momentu ispostavljanja fakture.

Svjedok Stevo Stević u svom iskazu je naveo da je prilikom kontrole koju je izvršio u zadruzi Dobro Polje utvrdio da je kod Fabrike Duvana faktura koju je izdala zadruga Dobro Polje, a na kojoj su bili naznačeni mašina za tvrdo i meko pakovanje i uređaji za vezivanje u ukupnoj vrijednosti sa PDV od 234.000 KM (200.000 KM osnovica i 34.000 KM PDV) evidentirala u poslovnim knjigama i poreznim evidencijama i da je na osnovu te

fakture Fabrika Duvana koristila pravo na odbitak ulaznog PDV u iznosu od 34.000 KM, dok kod zadruga Dobro Polje ova faktura nije bila iskazana u PDV prijavi. Svjedok je dalje naveo da je zadruga nesporno prometovala sporne mašine jer je za njih ispostavila poreznu fakturu i bila je dužna platiti izlazni PDV naznačen na fakturi. Naveo je i da je prilikom vršenja kontrole u zadruzi Dobro Polje, optuženi Gavro Brkić stavljao primjedbe da mašine nisu bile njegovo vlasništvo i da su mu date pod zakup od strane Fabrike Duvana, odnosno da se u konkretnom slučaju nije radilo o prodaji već o povratu mašina Fabrici Duvana, a što po njegovom mišljenju nije bilo osnovano. Po mišljenju svjedoka, radilo se o čistom prometu koji je zadruga Dobro Polje bila dužna evidentirati u svojoj PDV prijavi i na koji je bila dužna platiti izlazni PDV u iznosu od 34.000 KM.

Okolnosti o kojima je svjedočio svjedok Stević, konstatovane su i u Zapisniku UIO o kontroli od 5.8.2015. godine koji je svjedok Stević sačinio i potpisao, a čiju je vjerodostojnost i autentičnost svjedok potvrdio na glavnom pretresu.

Vještak odbrane Ignjat Elčić u svom pismenom i nalazu i mišljenju je naveo da je vještačenjem utvrdio da je postojao poslovni odnos između Fabrike Duvana i zadruga Dobro Polje te da je u okviru te poslovne saradnje Fabrika Duvana najprije prodala zadruzi Dobro Polje mašine u ukupnoj vrijednosti od 234.000,00 KM dana 01.10.2008. godine uz ispostavljenju fakturu broj: 250/08. Radilo se o mašinama koje su potpuno amortizovane i koje nisu bile u upotrebi, a koje mašine je zadruga Dobro Polje imala namjeru osposobiti za proizvodnju cigareta. S obzirom da se radilo o mašinama koje nisu imale prometovanu vrijednost, vještak smatra da je prije prodaje mašina trebalo angažovati vještaka mašinske struke kako bi se utvrdila stvarna prometna vrijednost mašina. Vještak je utvrdio da je Fabrika Duvana prema zadruzi Dobro Polje ispostavila fakturu dana 01.10.2008. godine na iznos od 200.000 KM i zaračunala poreznu obavezu u iznosu od 34.000 KM kao izlazni PDV i obavezu da Fabrika Duvana plati UIO, a da su neposredno nakon toga, Fabrika Duvana i zadruga Dobro Polje dana 02.10.2008. godine zaključili ugovor kojim je predviđeno da mašine mogu biti vraćene dobavljaču (Fabrici Duvana) ukoliko kupac(zadruga Dobro Polje) procijeni da su neefikasne (član 5. sporazuma), a što se i desilo 2013. godine kada su mašine vraćene Fabrici Duvana uz ispostavljenju otpremnicu i iskazanu vrijednost na istoj od 234.000 KM, potpisanu i ovjerenu sa pečatom od strane primaoca, a koja otpremnica ima snagu fakture prema propisima o finansijskom poslovanju. Na kraju poslovne 2013. godine izvršena je kompenzacija između zadruga Dobro Polje i Fabrike Duvana na iznos od 234.000 KM što predstavlja međusobno poravnanje u dijelu obaveza i potraživanja između ovih poslovnih subjekata. Kako je zadruga Dobro Polje vratila Fabrici Duvana mašine u skladu sa sporazumom i izvršila kompenzaciju duga, time je prema mišljenju vještaka anulirala fakturisani iznos duga od 234.000 KM i nema nikakvih obaveza prema indirektnom oporezivanju prema spornoj fakturi. Pored toga, vještak je naveo i da su sporne mašine u posjedu zadruga Dobro Polje bile ukupno 5 godina i da je vršeno određeno ulaganje u njihovo održavanje kako bi iste bile u upotrebi. Ulazni PDV u iznosu od 34.000 KM zadruga Dobro Polje nije koristila kao odbitnu stavku u prijavi potraživanja prilikom nabavke mašina 2008. godine, a Fabrika Duvana je platila izlazni PDV prilikom prodaje mašina 2008. godine čime indirektno oporezivanje takođe nije oštećeno za navedeni novčani iznos PDV-a. Povratom mašina dobavljaču, prema mišljenju vještaka, nije ostvaren promet, nego je izvršeno vraćanje u pređašnje stanje. Imajući u vidu navedene utvrđene činjenice, vještak je iznio mišljenje da se u konkretnom slučaju nije radilo o prometu mašinama između zadruga Dobro Polje i Fabrike Duvana u smislu Zakona o PDV-u, iz razloga što je nesporno utvrđeno da su mašine vraćene dobavljaču i da zadruga Dobro Polje nije bila registrovana niti je bila u mogućnosti da vrši prodaju mašina, a mašine je mogla nabaviti kao osnovno sredstvo jer je bila registrovana za proizvodnju cigareta i preradu duhana. Takođe, prema mišljenju

vještaka, zadruga Dobro Polje nikada nije stekla vlasništvo nad spornim mašinama jer ih nikada nije platila Fabrici Duvana. Takođe, kao bitnu, vještak je istakao činjeicu da su mašine stavljene u promet od strane Fabrike Duvana kao rashodovane, a da su za 5 godina korištenja dodatno amortizovane u visini od 60%. Vještak je pojasnio i da su u praksi moguće i da se čine knjigovodstvene greške, što se po njegovom mišljenju i desilo u konkretnom slučaju, budući da prilikom povrata mašina od strane zadruge Dobro Polje Fabrici Duvana nije trebala biti ispostavljena faktura već je trebalo donijeti odluku o povratu mašina.

Svjedok **Nebojša Antić**, u svom iskazu je naveo da je do mjeseca juna 2013. godine bio većinski vlasnik u Fabrici Duvana i da je imao poslovnu saradnju sa optuženim Gavrom Brkićem, dok optuženu Milenu Brkić prvi put vidi u sudnici. Saradnja se sastojala u tome što im je Gavro obezbjeđivao otkup duhana na području Obudovca i bio im garant da na osnovu mjenice nabave robu bez plaćanja cjelokupnog iznosa. Potvrdio je da je Fabrika Duvana nabavljala duvan i od zadruge Dobro Polje, ali i od drugih firmi kao što su Agrex i Gradačac, a garant za plaćanje im je bio upravo optuženi Gavro Brkić. Poslovna saradnja je trajala sve do 6-og mjeseca 2013. godine kada je on prestao biti većinski vlasnik u Fabrici Duvana. U vezi spornih mašina, svjedok je naveo da su iste bile amortizovane, odnosno rashodovane i da je Fabrika Duvana 2006. godine nabavila nove mašine za proizvodnju. Iako nije bila praksa prodavati ove mašine, s obzirom da je Gavro Brkić iskazao potrebu, izašli su mu u susret kako bi mu pomogli da i on pokrene proizvodnju i prodali mu spornu mašinu. Mašina je bila tehnološki zastarila i po automatizmu je bila amortizovana i nije bila u upotrebi. Prilikom prodaje mašine Gavri, bilo je dogovoreno vraćanje mašine jer im Gavro nije mogao dati bankovnu garanciju zbog čega su i predvidjeli mogućnost vraćanje mašine. Svjedok je pojasnio da su ustvari zadrugi Dobro Polje dali na korištenje ukupno 2 mašine, jednu pod zakup na osnovu ugovora o zakupu i spornu mašinu koja je zadrugi prodana na osnovu fakture po cijeni od 200.000 KM bez PDV-a. Svjedok je dalje naveo da je Fabrika Duvana bila u obavezi da osposobi spornu mašinu za proizvodnju, što se nije desilo. Negirao je da je sporna mašina postala vlasništvo zadruge Dobro Polje, navodeći da ista nikada nije plaćena od strane zadruge zbog čega nije ni mogla postati njeno vlasništvo, već je zadruga kasnije vratila Fabrici Duvana, kakav je i bio dogovor sa optuženim Gavrom, da mašine vrati ako ih ne plati. Svjedok je naveo da je dug zadruge Dobro Polje prema Fabrici Duvana na dan 30.06.2013. godine iznosio 307.000 KM, a odnosio se na spornu mašinu i repromaterijal i jer do tog datuma mašine nisu bile plaćene. Ovo mu je poznato jer je u trenutku prodaje vlasništva u Fabrici Duvana novim vlasnicima morao predati sva potraživanja koja je Fabrika Duvana imala u tom momentu prema drugim osobama. Svjedok je pojasnio i da cijena od 200.000 KM po kojoj je mašina prodana zadrugi Dobro Polje nije bila realna jer se radilo o staroj i rashodovanoj mašini čija je stvarna vrijednost mogla biti najviše 50.000 KM, a da je na fakturi naznačen taj iznos samo kako bi se pribavila saglasnost malih akcionara za njenu prodaju. Potvrdio je da je mašina od strane zadruge Dobro Polje vraćena Fabrici Duvana na osnovu otpremnice u vrijeme dok je on još bio većinski vlasnik u Fabrici Duvana, znači do 30.06.2013. godine, nakon čega je stavljena u magacin Fabrike Duvana jer nije bila u upotrebi.

Svjedok **Gospa Antić**, u svom iskazu je navela da je kao knjigovođa bila povremeno angažovana u zadrugi Dobro Polje na izradi završnih računa te da je zadruga Dobro Polje pogrešno ispostavila spornu poreznu fakturu jer se radilo o povratu mašina Fabrici Duvana, a ne o prodaji. Svjedok je pojasnila da je nakon izdavanja sporne fakture trebalo izdati knjižnu obavijest na teret Fabrike Duvana i to bi se moralo smatrati stornom sporne fakture, ali da je u tom pravcu kao knjigovođu niko nije konsultovao.

Uvidom u fakturu bez broja i datuma (DT-62), Sud je utvrdio da je istu izdala zadruga Dobro Polje prema Fabrici duhana; da je ova faktura u Fabrici Duvana označena brojem 19 i datirana sa 21.05.2013. godine; da je ukupna vrijednost robe koja je naznačena na fakturi 234.000 KM (osnovica 200.000 KM + PDV u iznosu od 34.000 KM) i to mašina za meko pakovanje "Škoda", uređaj za vezivanje i mašina za grupno pakovanje te da je istu potpisao optuženi Gavro Brkić.

Uvidom u otpremnicu broj: 6-13 od 28.06.2013. godine (DT-62), a koja je pratila navedenu fakturu, Sud je utvrdio da su na osnovu iste Fabrici Duvana od strane zadruge Dobro Polje otpremljeni mašina za meko pakovanje "Škoda", uređaj za vezivanje i mašina za grupno pakovanje, te da je na ovoj fakturi posebno naznačeno da se radi o povratu mašina, a koju otpremnicu je u rubrici "robu izdao" potpisao optuženi Gavro Brkić.

Uvidom u PDV prijavu koju je zadruga Dobro Polje podnijela UIO BiH za mjesec juni 2013. godine, broj 1306 (DT-35), Sud je utvrdio da u istoj nisu evidentirane isporuke dobara niti izlazni PDV te da je istu potpisao Gavro Brkić.

Iz Ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji koji je zaključen između Fabrike Duvana kao prodavca i zadruge Dobro Polje kao kupca, Fabrika Duvana se obavezala da će zadruzi Dobro Polje kao kupcu isporučiti mašine, a zadruga Dobro Polje se obavezala da će snositi troškove transporta mašina te da će vrijednost mašina + PDV isplatiti prodavcu u robi odnosno u duvanu i to u 3 mjesečne tranše u roku od 90 dana od dan preuzimanja mašina. Članom 5. ovog Ugovora predviđeno je da kupac može mašine u stanju u kojem ih je zaprimio, vratiti Fabrici Duvana u roku od 8 dana od dana neispunjenja ugovora. Takođe, Fabrika Duvana se ovim Ugovorom obavezala i da će zadruzi Dobro Polje obezbijediti pomoć od strane službi Fabrike Duvana u stručnom i tehničkom pogledu.

Iz Izjave o kompenzaciji koju su zaključile Fabrika Duvana u svojstvu dužnika i zadruga Dobro Polje u svojstvu povjerioca od 31.12.2013. godine (DT-66), proizilazi da su Fabrika Duvana i zadruga Dobro Polje kompenzirale međusobna potraživanja i dugovanja u iznosu od 234.000 KM; dok iz kartice kupca Fabrike Duvana (DT-63) za dobavljača zadrugu Dobro Polje za period od 01.01.2013. do 31.12.2013. godine proizilazi da je i nakon zaključenja navedene kompenzacije, zadruga Dobro Polje imala dug prema Fabrici Duvana u iznosu od 68.575.00 KM.

Iz Izvještaja o poduzetim mjerama i radnjama UIO BiH, RC Tuzla, broj: 05/4-3/IV-09-2-KU:II-19/15 od 23.08.2021. godine (DT-69) proizilazi da je Fabrika Duvana prilikom prodaje spornih mašina zadruzi Dobro Polje 2008. godine (mašina za meko pakovanje, uređaj za vezivanje i mašina za grubo pakovanje cigareta) uredno prijavila i platila izlazni PDV u iznosu od 34.000 KM, dok zadruga Dobro Polje prilikom prodaje tih istih mašina Fabrici Duvana 2013. godine nije prijavila niti platila izlazni PDV u iznosu od 34.000 KM. u izvještaju je dalje navedeno da se prodaja mašina od strane zadruge Dobro Polje ne može tretirati kao povrat mašina bez obaveze plaćanja PDV-a, iz razloga što nabavljena mašina u Fabrici Duvana bila evidentirana kao oporezivi prihod, a ne kao pozajmica, te da je prilikom prodaje iste zadruzi Dobro Polje, Fabrika Duvana platila izlazni PDV. Takođe, Fabrika Duvana je prilikom prodaje mašine od strane zadruge Dobro Polje 2013. godine evidentirala fakturu koju je zadruga izdala te je ostvarila pravo na povrat ulaznog poreza u iznosu naznačenom na fakturi (34.000,00 KM), a koji je iznos je Fabrika Duvana platila zadruzi Dobro Polje kroz kompenzaciju i koji je zadruga Dobro Polje zadržala za sebe.

Iz akta UIO BiH, RC Tuzla, broj: 05/4-3/IV-09-2-KU:II-19/15 od 20.09.2021. godine (DS-1) proizilazi da zadruga Dobro Polje u periodu od kada je registrovana kao porezni

obveznik pa do brisanja iz jedinstvenog registra poreznih obveznika (identifikacijski broj joj oduzet po rješenju UIO od 19.12.2016. godine), u svojim redovnim i izmijenjenim PDV prijavama nikada nije iskazala niti iskoristila pravo na odbitak ulaznog PDV-a u iznosu od 34.000 KM iskazanog na fakturi ispostavljenoj od strane Fabrike Duvana na ime kupovine mašina za proizvodnju cigareta u vrijednosti 234.000 KM.

Cijeneći sve navedene dokaze pojedinačno i u međusobnoj vezi, kako Tužilaštva, tako i odbrane optuženih, Sud je zaključio da Tužilaštvo nije dokazalo da su optuženi Milena Brkić i Gavro Brkić u ime zadruge Dobro Polje ostvarili oporezivi promet dobara sa Fabrikom Duvana u smislu člana 3. i 4. Zakona o PDV-u, po fakturi bez broja i datuma koja je u Fabrici Duvana zavedena pod brojem 19 i datirana sa danom 21.05.2021. godine, a samim tim ni da su izbjegli plaćanja davanja propisana poreznim zakonodavstvom BiH pružanjem lažnih podataka o stečenim oporezivim prihodima zadruge Dobro Polje u PDV prijavi podnesenoj UIO BiH za mjesec juni 2013. godine i da su oštetili budžet BiH u iznosu od 34.000 KM.

Iz izvedenih dokaza, kako optužbe, tako i odbrane, Sud je nesporno utvrdio da je Fabrika Duvana 2008. godine prodala zadruzi Dobro Polje mašinu za meko pakovanje cigareta ŠKODA u vrijednosti 105.000 KM, uređaj za vezivanje u vrijednosti od 45.000 KM i mašinu za grupno pakovanje cigareta ŠKODA u vrijednosti 50.000 KM, a po izlaznoj fakturi broj 250/08 od dana 01.10.2008. godine (ukupna vrijednost fakture 200.000 KM osnovica + 34.000 KM izlazni PDV) i da je Fabrika Duvana po ovoj fakturi uredno prijavila i platila UIO BiH izlazni PDV u iznosu od 34.000 KM, a što potvrđuju kako dokazi optužbe, tako i dokazi odbrane, prvenstveno vještaci ekonomske struke Mirsada Čeho i Ignjat Elčić. Navedena činjenica, potvrđena je i Izvještajem UIO o poduzetim mjerama i radnjama od 23.08.2021. godine. Takođe, Sud je nesporno utvrdio da zadruga Dobro Polje PDV u iznosu od 34.000 KM koji je Fabrika Duvana platila prilikom prodaje mašina zadruzi Dobro Polje, nikada nije iskazala niti iskoristila kao ulazni PDV sa pravom odbitka, koju činjenicu je potvrdio vještak odbrane Ignjat Elčić a ista proizilazi i iz akta UIO od 20.09.2021. godine (DS-1). Takođe, Sud je nesporno utvrdio da je zadruga Dobro Polje, za iste mašine koje je 2008. godine nabavila od Fabrike Duvana, 2013. godine izdala izlaznu fakturu bez broja i datuma prema Fabrici Duvana, a koja faktura je u Fabrici Duvana zavedena pod brojem 19 i datirana sa danom 21.05.2021. godine, ukupna vrijednost fakture 234.000 KM sa PDV-om (200.000 KM osnovica i 34.000 KM PDV). Međutim, Sud na osnovu izvedenih dokaza nije mogao zaključiti da navedena faktura, iako je nesporno izdata od strane zadruge Dobro Polje, predstavlja i odražava stvarnu prodaju odnosno promet mašinama od strane zadruge Dobro Polje kako su to tvrdili vještak optužbe Mirsada Čeho i svjedok Stevo Stević, a što je navedeno i u Izvještaju UIO BiH, RC Tuzla od 23.08.2021. godine, već je zaključio da se u konkretnom slučaju radilo o povratu mašina od strane zadruge Dobro Polje Fabrici Duvana, a što van svake sumnje proizilazi iz otpremnice broj: 13-16 od 28.06.2013. godine koju je izdala zadruga Dobro Polje i koja je pratila navedenu fakturu, nalaza i mišljenja vještaka Ignjata Elčića kao i iskaza svjedoka Gospe Antičić i Nebojše Antičića.

Stoga, Sud nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke Mirsade Čeho u ovom dijelu nije mogao prihvatiti kao objektivan, potpun i tačan, niti sačinjen na najbolji mogući način, u skladu sa pravilima i vještinama struke kao ni iskaz svjedoka Stevo Stevića koji je iznio svoja saznanja o činjenicama do kojih je došao kontrolom koju je u svojstvu ovlaštenog službenog lica izvršio u zadruzi Dobro Polje, nalazeći da i iskaz ovog svjedoka u ovom dijelu nije pouzdan i tačan.

Naime, evidentno je da se vještak ekonomske struke Mirsada Čeho prilikom vršenja vještačenja i izrade pismenog nalaza i mišljenja, kao i svjedok Stevo Stević

prilikom vršenja kontrole i sačinjavanja Zapisnika o izvršenoj kontroli te svog svjedočenja na glavnom pretresu, u odlučujućoj mjeri rukovodili činjenicom da je zadruga Dobro Polje izdala spornu fakturu prema Fabrici Duvana, a koja činjenica po njima nesumnjivo potvrđuje da se između zadruge Dobro Polje i Fabrike Duvana desio promet dobrima koja su na fakturi navedena u smislu člana 3. i 4. Zakona o PDV i na koji promet je zadruga bila dužna prijaviti i platiti PDV. Međutim, ni vještak, a ni svjedok, nisu uzeli u obzir niti cijenili činjenicu da je spornu fakturu pratila otpremnica broj: 6-13 od 28.06.2013. godine na kojoj je jasno i decidno bilo naznačeno da se radi o povratu, a ne o prodaji mašina, a koja otpremnica je uredno potpisana i ovjerena od strane izdavaoca robe (optuženog Gavre Brkića) kao i primaoca robe, odnosno vozača koji je robu primio, te da je roba transporovana vozilom marke MAN-061-J-577. U tom pravcu, Sud nije mogao prihvatiti kao razložno objašnjenje vještaka da za nju ova otpremnica ne predstavlja validan dokument koji bi potvrđivao da se radilo o povratu, a ne o oporezivom prometu robe, dok faktura koja nema ni broja ni datuma, za vještaka predstavlja vjerodostojan dokument koji potvrđuje postojanje prometa, a koji stav je iznio i svjedok Stević u svom iskazu kao i ovlašteno službeno lice UIO, RC Tuzla, Safet Suljić u svom pismenom izvještaju od 23.08.2021. godine. Takođe, ni vještak, a ni svjedok Stević, prilikom vještačenja odnosno kontrole, nisu uzeli u obzir činjenicu da je iste te mašine za koje je izdala spornu izlaznu fakturu, zadruga Dobro Polje 2008. godine nabavila od Fabrike Duvana kao ni Ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji koji je dana 02.10.2008. godine zaključen između zadruge Dobro Polje i Fabrike Duvana, iako im je isti bio dostupan prilikom vještačenja, odnosno kontrole, a kojim Ugovorom je jasno i decidno bilo predviđeno da zadruga Dobro Polje kao kupac može mašine u stanju u kojem ih je zaprimila vratiti Fabrici Duvana u slučaju neispunjenja ugovora, a što je potvrdio i svjedok Nebojša Antičić. Takođe, ni vještak a ni svjedok nisu u obzir uzeli ni činjenicu da sporne mašine zadruga Dobro Polje nikada nije platila Fabrici Duvana, a samim tim, da na istima nikada nije ni stekla pravo vlasništva da bi ih mogla prodati Fabrici Duvana.

Stoga je Sud, u ovom dijelu, vjeru poklonio vještaku odbrane Ignjatu Elčiću, nalazeći da je njegov nalaz potpuniji, stručniji i pouzdaniji i da je ovaj vještak na svestraniji i objektivni način sagledao sve činjenice vezane za poslovni odnos između zadruge Dobro Polje i Fabrike Duvana u vezi prodaje i povrata spornih mašina i na osnovu takve svestrane analize i ocjene činjenica dao svoj nalaz i mišljenje da se u konkretnom slučaju radilo o povratu, a ne o prodaji, odnosno prometu spornim mašinama te isti na uvjerljiv način iznio i obrazložio na glavnom pretresu.

Da se u konkretnom slučaju radilo o povratu a ne o prodaji spornih mašina, nesporno potvrđuje i sadržaj otpremnice broj: 16-13 od 28.06.2013. godine na kojoj je jasno naznačeno da se radi o povratu mašina. Da se radilo o povratu, a ne o prodaji mašina, potvrdio je i svjedok Nebojša Antičić koji je u vrijeme povrata mašina bio većinski vlasnik kapitala u Fabrici Duvana, a koji je decidno naveo da zadruga Dobro Polje nikada nije platila mašine Fabrici Duvana jer nije uspjela pokrenuti proizvodnju cigareta, zbog čega je i vratila sporne mašine 2013. godine, a kako je prethodno i bilo dogovoreno. Da se radilo o povratu mašina, potvrdila je i svjedok Gospa Antičić koja je u vrijeme povrata mašina Fabrici Duvana od strane zadruge Dobro Polje bila kao knjigovođa povremeno angažovana u zadrugi Dobro Polje, navodeći da je sporna faktura pogrešno izdata i da je nakon njenog izdavanja trebalo izdati knjižnu obavijest na koji način bi se faktura stornirana, a što je saglasno i odredbi člana 55. Zakona o PDV-u BiH kojom je propisano da se knjižna obavijest izdaje, između ostalog, i kada se roba vraća nakon ispostavljanja fakture.

Sud je iskazima svjedoka Nebojše Antičića i Gospe Antičić u cjelosti poklonio vjeru,

nalazeći da su njihovi iskazi tačni, logični i ubjedljivi i da su ovi svjedoci na istinit i objektivan način iskazivali o činjenicama koje su im poznate. Sud je iskaze ovih svjedoka našao saglasnim i sa drugim provedenim dokazima u pogledu odlučnih činjenica, pri tome ne nalazeći kod ovih svjedoka niti jedan razlog ni motiv da lažno svjedoče.

Imajući u vidu ovako utvrđeno činjenično stanje (da optuženi prilikom nabavke spornih mašina, a ni kasnije tokom poslovanja, nisu koristili pravo na odbitak ulaznog PDV-a u iznosu od 34.000 KM koji je prilikom prodaje mašina uredno platila Fabrika Duvana te da nisu u ime zadruga Dobro Polje ostvarili oporezivi promet sa Fabrikom Duvana u smislu člana 3. i 4. Zakona o PDV-u već su Fabrici Duvana vratili mašine koje su prethodno 2008. godine od Fabrike Duvana nabavili i koje nisu platili zbog čega nije ni nastala obaveza plaćanja PDV-a u iznosu od 34.000 KM), Sud je zaključio da optuženi Milena Brkić i Gavro Brkić nisu izbjegli da plate davanja propisana poreznim zakonodavstvom BiH u iznosu većem od 10.000 KM pružanjem lažnih podataka o činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje iznosa obaveza, odnosno pružanjem lažnih podataka o stečenim oporezivim prihodima koje su ostvarili u ime zadruga Dobro Polje niti da su oštetili budžet BiH u iznosu većem od 10.000 KM, s obzirom da nesporno utvrđeni iznos neprijavljenog i neplaćenog PDV-a na osnovu prometa sa pravnim osobama Milja Stolac i Kristof Topola ne prelazi novčani iznos od 10.000 KM. Stoga je Sud, u skladu sa odredbom člana 284. tačka c) ZKP BiH optužene Milenu Brkić, Gavru Brkića i pravnu osobu zadruga Dobro Polje oslobodio od optužbe da su na način, mjesto i vrijeme kako je to navedeno u optužnici, počinili krivično djelo Porezna utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. u vezi sa članom 29. i 54. KZ BiH i članom 124. istog Zakona (u odnosu na pravnu osobu).

Troškovi krivičnog postupka

Na osnovu odredbi člana 189. stav 1. ZKP BiH, Sud je optužene Milenu Brkić, Gavru Brkića i pravnu osobu Opšta zadruga „Dobro Polje“ sa p.o. Pelagićevo oslobodio obaveze naknade troškove krivičnog postupka i odredio da isti u cjelosti padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

ZAPISNIČAR :
Pravni savjetnik- asistent
Jelena Simić-Skoko

SUDIJA
Izo Tankić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude može se izjaviti žalba Apelacionom odjeljenju ovog Suda u roku od 15 dana, od dana prijema pismenog otpravka presude.